

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 39 (2690) 2001 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 25 •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD. • MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3 • CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Pasaulinė širdgėla

Dar tiksliai nesuskaičiuota kiek iš viso buvo aukų rugsėjo 11-sios terorizmo, sukrėtusio visą pasaulį. Kiek sudegę, kiek krito, kiek užduso po milžiniais Pasaulio prekybos centro bokštais. Gal ir nenorima žinoti. Pirmas tokios apimties, tokio žiaurumo išpuolis prieš galingąsias JAV. Pirmasis šio šimtmečio, šio amžiaus iššūkis kariauti.

DAR neapskaičiuojamos jo pasekmės. Žuvo tūkstančiai civilių gyventojų, šimtai juos gelbėjusių. Apie tai girdint, matant, skaitant iš arti ar toli, sunku patikėti, jog tai tikrai įvyko. Rodos - išbusime, ir nutrūks bjaurus sapnas, pasibaigs siaubo filmas. Bet ne. Dažnam krūtinę spaudžia tikra širdgėla, pilniausia to žodžio prasme. Tai gilus liūdesys dėl nekaltų, bereikalingai žuvusių; grynus pasibaisėjimas tokių tyčiniai piktybinių veiksmų autoriais ir jų galvosenai; ir baimė. Kas bus toliau? Kokios bus ir kaip susigvensime su šiu įvykių pasekmėmis? Pripažinta, kad pasaulis staigiai pasikeitė, tik dar ne visai aišku kaip ir kaip tai mus paveiks.

Negailestingas pribloškiančių žinių ir vaizdų srautas neleidžia atsigauti. Bet ir plaukia užuojautos, pagalbos siūlymai, dvasinė pagunda; vienijasi partijos, kaimynai, stengiamasi koku nors būdu gydytis po šio žiauraus valstybės sužalojimo. Augusiemis krikščioniškų vertybių aplinkoje toks kraštutinis gyvybių ir tautos naikėjimas, visiškos neapykantos išreiškimas yra neaprepiamas. Išryškėja ne tik civilizacijų, o ir nuomonių skirtumai. Buvo atsiliepimų, kad Amerika to užsitarnavo dėl savo kapitalistinio gobšumo (o visi veržiasi ten gyveniti!), kad Amerika yra per daug naivi, atvira, laisva. Nėgalima užmiršti, kad JAV pagalbos kitos tautos sąrašas yra daug ilgesnis, negu tariamų skriaudų kitoms tautoms. Taip, išmoka ypatingai skaudžių pamokų, pvz. dėl žvalgybos finansavimo, saugumo oro uostuose, realaus pasirodymo veiksmams krizių atvejais. Bet ar galima iš esmės laisvę laipsniuoti? Arba žmogus yra laisvas - gyventi, kurti sveiką bendruomenę, arba ne. Be galo svarbi šiuo skaudžiu žmonių laiku yra viltis. *Time* žurnalo rugsėjo 11-sios paminėjimui sudarytos laidos pabaigoje tokiu klausimu išreikšta Amerikai būdinga, pozityvi samprata: "Ar dabar pasiduosime panikai, ar būsime narsūs? Ką toliau darysime?" Atsakymas: "Aišku, statysime iš naujo, ir jei tuos naujus pastatus sunaikins, statysime vėl." ...Pastatai gali būti ir simboliniai, ir tikri.

Ateityje bus reikalingas toks jaunos, demokratinės tautos ryžtas, reikalingas ypatingas dvasinis tvirtumas atsilaikyti prieš teroristų beribę neapykantą, suprasti skirtumą tarp teisingumo ir keršto, išlaikyti žmoniškumą. Reikia tikėtis, kad tokio ryžto, tokio dvasinio tvirtumo turės viso laisvojo pasaulio vadovai. RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Ar Kanada nuolaidi teroristams?

Per keletą metų spėjti, kad teroristai pasireikš JAV-se, gal kitaip negu savo laiku Vokietijoje, Italijoje ir Japonijoje. M. Collacutt, buvęs Kanados ambasadorius Azijoje ir Artimuose rytuose, laikraštyje *Ottawa Citizen* (rugpjūčio mėn. 1 d.) rašė, kad amerikiečiai susirūpinę, nes labai lengvai tarptautiniai teroristai, siekiantieji vykdyti teroristinius veiksmus JAV-jose, be sunkumų gali atvykti į Kanadą ir ten apsigyventi. Po rugsėjo 11 d. įvykių jis vėl tame pačiame laikraštyje rašė, kad Kanadoje mažai dėmesio kreipiama į atvykstančius teroristus. Kiti, kaip pavyzdį nurodo Ahmed Ressom, kuris gavo netikrą Kanados pasą, kitus dokumentus ir net pašalpą, nepaisant, kad jam buvo atsakyto pabėgėlio teisės. Iš Kanados jis buvo nuvykęs apmokymui į Afganistaną. Tai teroristas, kuris gubeno į JAV sprogmenis, kuriuos norėjo panaudoti sprogdinant Los Angeles oro uostą.

Kanada, kaip ir JAV bei dauguma Europos valstybių, yra atviros visuomenės ir visokių laisvųjų kraštai, ir tas privedė, kad 1985 m. skrendant iš Kanados "Air India" lėktuvus su 330 keleiviu buvo susprogdintas. J. Thompson, Mackenzie instituto direktorius, sako, jog Kanadoje vyrauja nuomonė, kad atvirumas yra dorybė, kurią išnaudoja teroristai bei mafija. Taip Vakarų Indijos mafijos veiksmus vietos politikai nelinkę svarstyti, nes tai lyg atsiduotų razizmu. Kitas atvejis, tai Sri Lankos pasizymėję teroristai, vadinami Tamilų tigrai, Kanadoje renka pinigų, kuriais finansuojami te-

roristiniai veiksmai. Kanadoje yra apie 200,000 Tamilų. Įvykiai JAV turės pasekmių Kanadoje ir visame pasaulyje. Didysis kaimynas turės pagerinti CIA ir FBI įstaigų darbą ir bendrą veiklą, kuri įtakoją Kanados saugumo įstaigų sėkmę. Tiesa, Kanados saugumas negauna didesnės finansinės duoklės ir neturi žvalgybos užsienyje, bet vis tiek turės atkreipti didesnę dėmesį ir pabėgėlių srautą, kurie naudojamesi "teisiu charta" apsisotėja Kanadoje. Ta "charta" padeda visokiems nepageidaujamiems asmenims pralįsti pro visokias peržiūras ir tikrinimus.

JAV pareigūnai nepatenkinti ir Kanados sienų apsauga, vadinamajai "minkšta siena". Gal turėtų persijoti dirbančiuosius imigracijoje ir oro uostuose, nes tarp jų yra lengvai perkamų, arba tokių, kuriems visiškai nesvarbu kas į Kanadą atvyksta. Kanados pareigūnai ginasi nuo JAV užmetinėjamų, sakdami, kad ne Kanados, bet JAV lėktuvai buvo užgrobti, JAV oro uostuose teroristai pralindo pro saugumo pareigūnus ir taip pat per JAV sieną. Dabar Kanados parlamentas svarsto imigracijos ir pabėgėlių įstatymą, kuris turėtų priversti valdžią atidžiai ištikrinti pabėgėlius ir nepageidaujamus išsiųsti. Kitas įstatymas lies pinigų, neva šalpai rinkimą, o iš tikro teroristų paramai. Žinoma, tų įstatymų priėmimui priešinas visokie tikri ir tiamai žmogaus teisių gynėjai.

Yra Kanadoje ir nepalan-

kių JAV-ėms piliečių. Reikia tik

(Nukelta į 6-tą psl.)

Šv. Jono lietuvių kapinėse (Anapilyje) prie a.a. dail. Anastazijos Tamošaitienės kapo: ALDONA VESELKIENĖ ir BIRUTĖ NAGIENĖ minint velionės mirties dešimtmetį. Nuotr. A. M. Kazlauskienės

Savaitė Lietuvoje

Užuojauta JAV-bėms

ELTA/LGTIC praneša, kad Lietuvos gyventojai pagerbė teroro išpuolių JAV-se aukų atminimą iškeldami valstybines vėliavas su gedulo kaspiniais, dėję gėles prie JAV ambasados Vilniuje, uždegę žvakes. Lietuvos seimas priėmė pareiškimą, išreiškiantį solidarumą su Amerikos tauta ir pasmerkiantį siaubingus teroro aktus. Rugsėjo 14-oji paskelbta gedulo diena. Rugsėjo 16, sekmadienis, Lietuvoje paskelbta Maldos už žuvusius, jų gedinčius šeimas ir taiką diena.

Teroro aktai JAV privertė stiprinti Lietuvos jūros prieigų apsaugą, praneša BNS/LGTIC. Netoli Būtingės naftos terminalo patruliuoja karinis Lietuvos laivas, o Klaipėdos uoste sustiprinta apsauga. Būtingės terminalo ruože ir prieigose patruliuoja ir papildomos pasieniečių pajėgos. Padidintas dėmesys Klaipėdos uoste skiriamas keleivių pasų ir krovinių kontrolėi. Sustiprinta valstybės sienos apsauga, Ignalinos atominės elektrinės fizinė apsauga, oro erdvės kontrolė.

Seinuose mokysis lietuviškai

Lietuvos rytas skelbia, kad Lenkijos vyriausybė skyrus papildomų lėšų Seinų savivaldybei lietuvių moksleivių švietimui, nuo rugsėjo 19 d. antrojeje Seinų gimnazijoje atkurtos lietuviškos klasės. Lietuvių moksleiviams nebereikės kasdien važinėti 27 km į Punksko lietuvių gimnaziją ir atgal. Nuo rugsėjo 3 d. trukusi Seinų lietuvių moksleivių tėvų organizuota protesto akcija nutraukta. Nuo naujųjų mokslo metų Seinų viršaičio Jano Skindžio nurodymu antrojeje Seinų gimnazijoje pirmosios ir antrosios lietuviškos klasės buvo sujungtos su lenkiškomis ir beveik visi dalykai buvo mokomi lenkiškai. Lietuvių moksleivių tėvai įsteigė protesto komitetą ir atsisakė leisti vaikus į mokyklą.

Steigamas rezervo fondas

Gresiant nestabilumui pasaulio ekonomikoje, Lietuvos vyriausybė steigia Reservinį, arba stabilizavimo fondą, arba Lietuvos rytas. Rugsėjo 19 d. vyriausybė pritarė Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo pakeitimams, kurie nu-

mato, kad Rezervinio fondo lėšos bus naudojamos pensijų reformai, valstybės rezervui, palaikant ūkio veiklą kraštutinių įvykių bei ekonominio nestabilumo sąlygomis.

Dabartiniuose įstatymuose numatyta, kad Rezerviniam fondui bei gyventojų santuokoms atkurti turi būti skirta ne mažiau kaip du trečdaliai Privatizavimo fondo lėšų. To fondo samatoje numatyta, kad metų pabaigoje Rezerviniame fonde turi būti 1,086 bln. litų, jeigu iš privatizavimo bus gautos visos numatytos įplaukos. Rugsėjo 1 d. ši suma buvo 1,574 bln. litų.

Pasiruošimo planai

Lietuvos vyriausiasis euroderbybininkas Petras Auštrevičius Lietuvoje reziduojantiems Europos sąjungos (ES) valstybių ambasadoriams rugsėjo 12 d. pristatė šių metų narystės pasiruošimo planą. Kaip rašo BNS/LGTIC, jis pranešė, jog Lietuva artimiausiu metu tikisi baigti derėtis su ES dėl laisvo asmenų judėjimo, muitų sąjungos ir konkurencijos sektorių. Iš viso ši pusmetį siekiama baigti derėtis dėl 20 daugiau iš 31 deribinio skyriaus. Šiuo metu Lietuva yra baigusi derėtis dėl 18 skyrių. Tikimasi baigti derybas 2002 m. pabaigoje, o 2004 m. priimti narystės įsipareigojimus.

Seimui jau pateikta daugiau kaip 40 įstatymų pakeitimų projektų, kurie yra reikalingi derinant Lietuvos ir ES įstatymus bei vykdančią savo įsipareigojimus. Lietuvai būtina priimti Konstitucijos pataisas, pakeisti Pridėtinės vertės mokesčio, Akcizų, Energetikos įstatymus, priimti Civilinio proceso kodeksą, Korupcijos prevencijos įstatymą bei patvirtinti Kovos su korupcija programą. Taip pat svarbus su aplinkos sektoriumi susiję įstatymai.

Didžiausios pratybos

Rugpjūčio 29 d. Lietuvoje prasidėjo dalyvių skaičiumi didžiausios karinės pratybos *Amber Hope 2001*. Kaip rašo ELTA/LGTIC, pratybos yra išskirtinės ir tuo, kad jos vyksta iškartinose vietose - Ruklos ir Pabrados poligonoje. Dalyvauja apie 2800 karių iš Čekijos, Danijos, Estijos, Italijos, JAV, Jungtinės Karalystės, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos,

Deimantinė Amerikos širdis

Per didžiąją tragediją teroristai Ameriką suvienijo ir atskleidė jos žmonių gelminį charakterį

POVILAS ŽUMBAKIS

2001 m. rugsėjo 11-oji Amerikai panaši į 1941-ųjų gruodžio 7, kai japonai užpuolė Pearl Harbor. Tik šį kartą "užpuolikai nepalik savo adreso".

Amerika yra patyrusi visą eilę teroristinių antpuolių. Tačiau tokio žiauraus dar nėra buvę.

Visas pasaulis pasiurpęs stebėjo teroristų veiksmus. Nekaltos aukos, drebantys žmonės, degantys ir griūvantys dangoraižiai... Tam siaubui aprašyti trūksta žodžių. Vaizdai ir faktai kalba už save. Padarytas didžiulis nuostolis Amerikai. Tačiau Amerikos žmonių širdys tą dieną plakė tuo pačiu ritmu.

Ši baisi tragedija parodė pasauliui Amerikos žmonių charakterį, kuris svetimtaučiams dažnai atrodo silpnas, išlėpęs, lengvai įveikiamas. Panašiai galvojo ir japonai, prieš puldami Pearl Harbor, kaip ir teroristai dabar.

Ištikus nelaimei, Amerika parodė pasauliui savo deimantinę širdį. Ji parodė, ką reiškia Vakarų civilizacija, žmonių charakteris ir vienybė.

Mums, tai yra lietuviams, atvykusiems į Ameriką po Antrojo pasaulinio karo, tai ne pirmas Amerikos didybės pavyzdys. Naujai atvykusiems tai tikriausia, yra pirmas toks amerikiečių vieningumo bei solidarumo pavyzdys.

Ištikus nelaimei, žmonės, valdžios ir visuomenė į tai reaguoja automatiškai, be jokių nurodymų ar paraginimų. Tokiais atvejais pasirodo tikras tautos charakteris, ne diplomatų ar propagandistų sukurtais įvaizdžiais. Tuomet galima spręsti apie žmonių moralę bei ryžtą.

Rugsėjo 11-toji Amerikos visuomenė buvo didelis išbandymas. Žiniasklaida labai išsamiai parodė, kaip JAV prezidentas, karinės pajėgos, diplomatai, saugumas ir kitos valdžios agentūros reagavo į teroristų puolimą ir skubiai priėmė sprendimą, ką daryti toliau. Beveik po valandos nuo pirmo įvykio Niujorke Amerikos karinės pajėgos visame pasaulyje susitelkė aukščiausiam netikėtumui. Visi oro uostai uždraudė lėktuvams kilti. Lėktuvai iš užsienio privalėjo leistis kitose valstybėse - daugiausia Kana-

Olandijos, Suomijos, Švedijos ir Vokietijos.

Pratybose treniruojasi trys junginiai - Baltijos valstybių batalionas BALTBAT, Lietuvos Lenkijos batalionas LITPOLBAT, ir tarptautinis batalionas, kurį sudaro Lietuvos, Italijos, JAV ir Jungtinės Karalystės kariai. Taip pat dalyvauja karo medikai, oro pajėgų grupė, nevyriausybių organizacijų atstovai.

Atsistatydino liberalų vadus

Rugsėjo 5 d. Anykščiūose vykusiam Liberalų sąjungos tarybos posėdyje buvo priimtas partijos valdybos ir jos pirmininko Rolando Pakso atsistatydinimas. ELTOS/LGTIC žiniomis, buvo suteikti laikini įgaliojimai veikti iki neeilinio Liberalų sąjungos kongreso spalio 27 d. Kongrese bus išrinkta naujoji partijos vadovybė. Posėdyje "nebuvo paslaptis", kad į partijos vadovo postą pretenduoja buvęs iki 1999 m. pabaigos Liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas. Tarybos posėdžio išvakarėse naujos Liberalų sąjungos vadovybės išrinkimui pritarė 77 iš 120 tarybos narių. RSJ

doje. Valdžios įstaigos buvo uždarytos ar perkraustytos į saugias patalpas. Pagrindiniai politikai buvo paslėpti nuo teroristų. Prezidentas nugabentas į saugią vietą toli nuo Vašingtono. Per trumpą laiką tarpinė Amerika perėjo iš taikos į karo stovį.

Yra nuomonė, kad Niujorko gyventojai yra šalti, nedraugiški. Einant šio miesto gatve, paprastai reikia būti atsargiam, nes visi skuba paskendę savuose rūpesčiuose. Toks didelis ir nedraugiškas pasaulio kultūros centras.

Bet... vakar buvo kitaip. Kai įvyko tragedija, tie "šalti", nepažįstami žmonės puolė vienas kitam pagalbon, nežiūrėdami net savo saugumo ar gyvybės.

Ugniagesiai ir policininkai skubėjo į nelaimės vietą, gerai žinodami, kad jų gyvybėms grėsia didelis pavojus. Sprogdintuose pastatuose dirbo apie 50,000 žmonių, bet, net įvykus sprogimui, žmonės bandė tvarkingai palikti pastatus. Daug kam pasisekė, daug kas žuvo. Tačiau ten nebuvo tokios panikos, kaip kitur, kur žmonės, verždamiesi iš pastatų, sumando kitus. Pvz. jaunas žmogus, skubėdamas iš pastato, pamatė paralyžiuotą moterį ir nunešė ją ant savo pečių žemyn net 15 ar 20 aukštų! Jis tos moters nepažino. Jam mirtis žiūrėjo į akis. Jam pačiam labai reikėjo skubėti. Iš kur tas gerumas? Iš kur ta drąsa? Tas pasiaukojimas? Ar tai tie patys išpaikę žmonės? Ar tai tie patys amerikiečiai, apie kuriuos kalba svetimtaučiai: išsigimėliai, išlėpinti, savi-meiliai? Ne. Tai paprasti eiliniai amerikiečiai. Jie nėra vienos tautybės. Tai granitas, sulipintas iš įvairių tautybių, įvairių žmo-

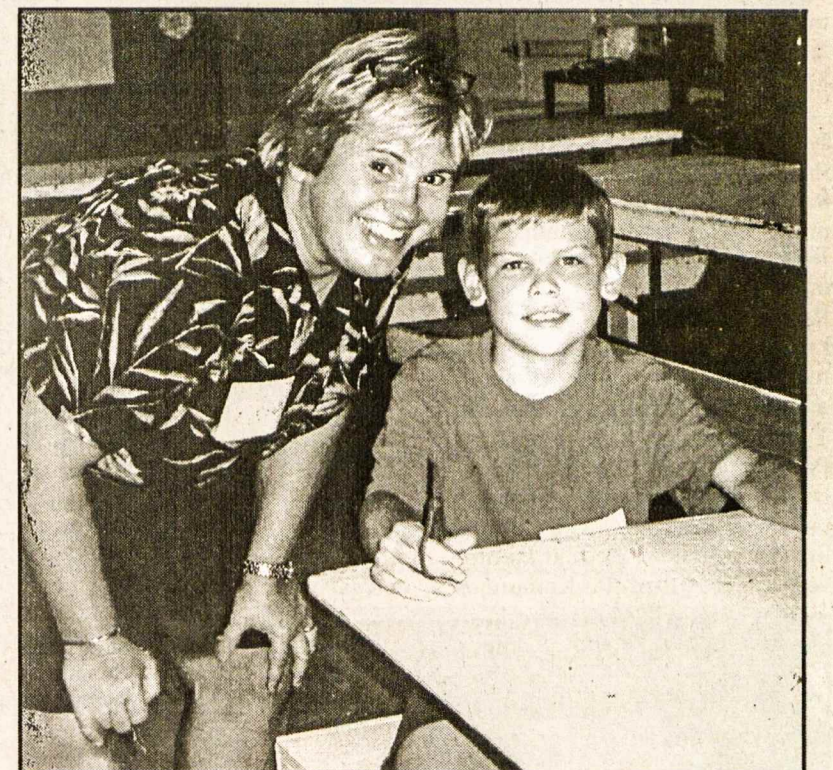
nių, įvairių tikėjimų ir rasių. Tai Amerika, kurios didybės ir stiprybės priešai ne kartą nesuprato. Šį kartą teroristai taip pat to nesuprato. Jie vietoj chaoso, vietoj panikos Ameriką suvienijo.

Kai tik visuomenė suprato teroro mastą, tūkstančiai amerikiečių visame krašte visais būdais bandė padėti. Netgi pačiame suparalyžiuotame Niujorke tūkstančiai žmonių skubėjo į ligonines, kad galėtų duoti savo kraujo. Žmonės davė kraujo daugiau, nei jo reikėjo! Daugiau kaip 500 gydytojų ir šimtai medicinos seselių savanoriškai skubėjo į artimiausias ligonines, kad galėtų padėti sužeistiesiems.

Geriausias žygdarbių pavyzdys buvo ugniagesiai ir policininkai. Jų drąsa kilo ne tik iš pareigos ir meilės artimui, bet ir iš gilaus pasitikėjimo savimi, savo vadais - ne popieriniais, bet tikrais vadais! Pavojingiausiais momentais ugniagesių ir policininkų vadai patys ėjo pirmi. Jie žuvo kartu su savo vyrais ir moterimis, kuriems vadovavo.

Bene gražiausias tikro, tauraus vado pavyzdys - ugniagesių kapelionas, katalikų kunigas Mychal Judge. Būdamas 68 metų ėjo į pavojingiausias vietas su savo kolegomis ugniagesiais gelbėti žmonių, gelbėti sielų. Po eilės patepimų ir maldų prie mirstančių žmonių jis žuvo ir pats. Ugniagesiai, radę kapeliono kūną, nunešė jį į artimą koplyčią ir paguldė ant altoriaus. Ar gali būti tinkamesnė vieta tokiam žmogui?

Iš katastrofos pelenų, iš teroro smurto sutvirkso Amerikos širdis - sveika, rami ir mylinti. Tai civilizacijos ženklas, kurį mes patyrėme tuoj po karo, kai Amerika mums atidarė vartus.

Toronto lietuvių šeimų vasaros stovykloje "Kretingos" stovyklavietėje Rasa Kurienė parodo Viktorui Zubrickui kaip daromi šiaudinukai Kalėdų eglutei papuošti. Nuotr. V. Zubrickienės

Šiame numeryje

Pasaulinė širdgėla

Pirmasis šio šimtmečio iššūkis kariauti
Deimantinė Amerikos širdis
Teroristai suvienijo Ameriką ir parodė jos žmonių charakterį
Kova su terorizmu ir keistina politika
Mažai betruko, kad ir Baltieji rūmai būtų sunaikinti
Mums reikalinga kiekviena širdis...
Iš pokalbio su seimo nariu dr. Kaziu Bobeliu
Pradėjo naujus mokslo metus
Dar yra mokytojų, nesuistaikiusių su Lietuvos nepriklausomybe
Prie Dubysos pakrantių žalių
Vienos ūkininkų šeimos istorija nuo Ariogalos
Karo nusikaltėlių medžioklė
Teisingumą nustatyti jau neįmanoma
Senosios Varėnos padangė
M. K. Čiurlionio tėvo Konstantino gimimo sukakties minėjimas

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

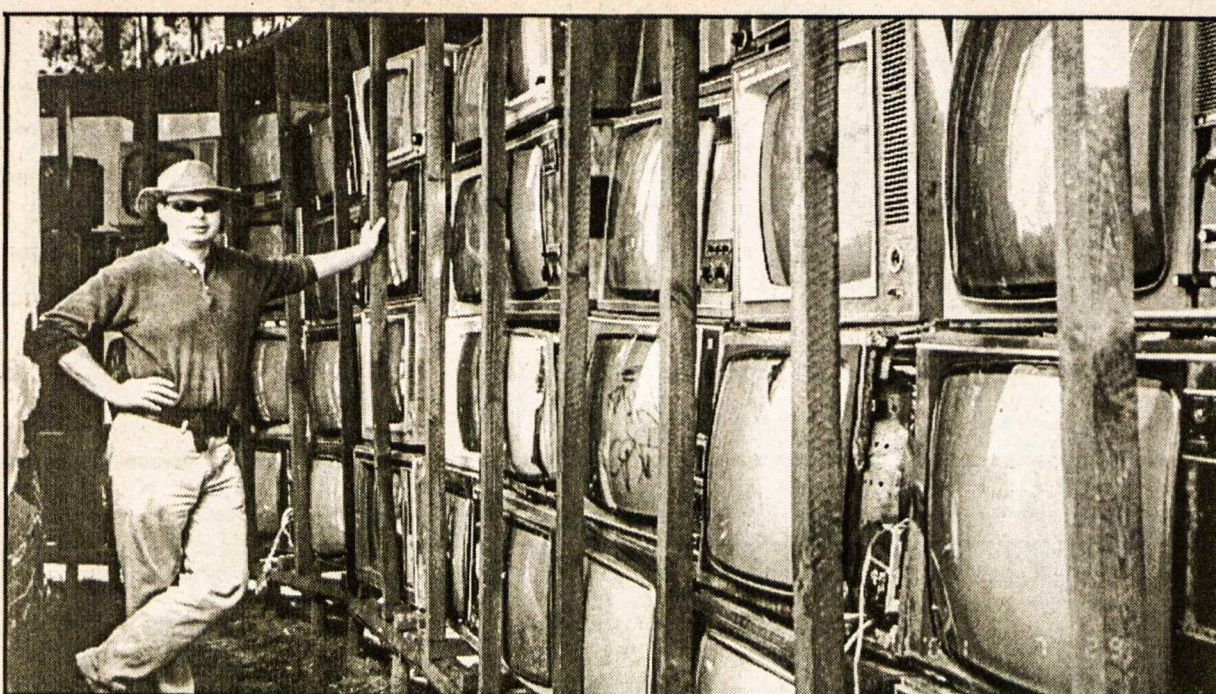
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius, G. Gaiztūnė. Metinė prenumerata – \$45, mėmė – \$55, garbės – \$65. Oro pašto į užjūrius – \$145, paprastu pašto – \$50. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

1993 m., 19 km nuo Vilniaus, Lietuvos skulptorius Gintaras Karosas įsteigė Europos parką, skirtą gigantiško dydžio skulptūrų parodomis po atviru dangumi. Erdviame parke galima apžiūrėti 50 šiuolaikinių pasaulio skulptorių darbus. Nuotraukoje Darius Ross prie Gintaro Karoso 700 m ilgumo labirinto, susidedančio iš daugiau kaip 3000 senų televizorių, žiūrovams primenančių sovietmečio propagandos pasekmes. Nuotr. I. Ross

Mums reikalinga kiekviena širdis...

Iš pokalbio su Lietuvos seimo nariu dr. KAZIU BOBELIU,

apsilankiusiu Amerikoje

Nors dr. Kazys Bobelis Lietuvoje gyvena tik maždaug 10 metų, bet jau spėjo įsitvirtinti Lietuvos politikų eilėse.

Į JAV atvykęs 1949-aisiais, kaip ir daugumas pokario pabėgėlių iš tremtinių stovyklų Vokietijoje, jis čia sugebėjo gerai suderinti savo profesiją (jis gydytojas, urologijos specialistas-chirurgas) su savo lietuviška visuomenine, politine veikla.

Pirmą kartą jis į Lietuvos seimą buvo išrinktas 1992 m. (ilgoką laiką vadovavo jos Užsienio reikalų komitetui); vėliau buvo perrinktas 1996 ir 2000 m.

Jam labai padėjo įgyta patirtis lietuvių išeivių politinėse organizacijose – ALTe ir VLIKe, kur jam teko dalyvauti įvairiose tarptautinėse konferencijose.

Prie jo populiarumo prisidėjo ir jo mokėjimas bendrauti su žmonėmis, jo nesavanaudiškumas, na, ir turtas. Kadangi jis niekada nespėdavo savo turto (*Veido* žurnalo korespondentui net viešai prisipažino, kad jis "vertas" 20 milijonų dolerių; *Veidas* jį paskelbė turtingiausiu Lietuvos politikų 1999 m. nr. 49). Lietuvos žmonės jau žino, jog jis tikrai nevogęs.

Dr. K. B. nemokamai yra padaręs Lietuvoje nemažai operacijų. Jis išdalina visą savo algą įvairioms premijoms (spaudos darbuotojams) ar neturtingiems žmonėms.

Pažymėtinas politinis faktas: Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) konferencijos narių dauguma gegužės 12 d. nutarė susijungti su dr. K. B. vadovaujama krikščionių demokratų sąjunga (KDS) ir naują junginį pavadinti Lietuvos krikščionys demokratai (LKD).

Lietuviai už Lietuvos ribų

Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pirmininkų suvažiavimo, įvykusio 2001 m. rugpjūčio 12-15 dienomis Seinuose

NUTARIMAI

1. Suvažiavimas džiaugiasi lietuviško švietimo už Lietuvos ribų plėtra, naujų švietimo židinių įsteigimu. Prašo bei ragina Bendruomenės ir toliau rūpintis lietuviško švietimo plėtra, informuoti PLB Valdybos švietimo komisiją apie naujai įsteigtas mokyklas ir kitus švietimo židinius.

2. Džiaugiasi, kad XI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas vyks Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje, Seinų krašte ir Lietuvoje. Ragina visas kraštų Bendruomenes remti šį svarbų lietuviybės išlaikymui renginį.

3. Suvažiavimas džiaugiasi ir dėkoja lietuviškos kultūros barų darbininkams ir vadovams. Ragina ir toliau nenuilstamai tęsti savo darbą šioje srityje.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus prima
pacientus ir vakarais

kurių pirmininku tapo dr. K. Bobelis. Maža dalis LKD partijos narių tam junginiui nepritarė ir nelaiko savęs jo nariais, įskaitant ir pirm. prof. Z. Zinkevičių.

Negali būti amžiaus apribojimo

Teko kalbėti ir apie kandidato į Lietuvos prezidentus amžiaus barjerą, kurį norėtų siūlyti konservatoriai, teigia, jog reikia apriboti kandidato amžių. Dr. K.B. pareiškė, jog tai būtų didelis netaktas, nes niekur pasaulyje to nėra, tai kodėl Lietuva turėtų tai daryti? "Reikia žiūrėti, ar žmogus sugeba, kaip jis jaučiasi, ką gali padaryti. Kitas ir jaunas būdamas negali ar nesugeba paveikiai dirbti", – kalbėjo jis. Esą prieš išvykstant į Ameriką, televizijoje vyko debatai, kuriuose jis, kaip atrodo, sugebėjo įtikinti, jog amžiaus kandidatams negali būti ribojamas.

Lietuva ir NATO

Paklaustas dr. K. Bobelio apie Lietuvos pakvietimą į ŠAS (NATO) sekančiais metais pareiškė: "Aš maždaug 90% esu tikras, kad Lietuva bus pakviesta". "Gerai, kad Amerikos lietuviai tą klausimą kelia, renka parašus ir kt. Atrodo, bus taip, kaip Amerika pasakys. Europoje tik Danija ir Lenkija pasisako už Lietuvos pakvietimą į ŠAS".

Dr. K. B. apgailestavo, kad pasiekė JAV senato užsienio reikalų komiteto pirmininkas: iš jo išėjo didelis lietuvių draugas, buvęs didelis antikomunistas, respublikonas sen. Jesse Helms. Jo vieton atėjo demokratas Joseph Biden. Lietuviams bus šiek tiek blogiau. Todėl reikės visų lietuvių didesnių pastangų".

Buvęs ALTos, VLIko pirmininkas, dabartinis Lietuvos seimo narys dr. KAZYS BOBELIS. Nuotrauka daryta Lietuvos seimo rūmuose. Nuotr. Ed. Šulaitis

Populiarumas

Užsiminus dr. K. B. apie pastovų populiarumą Lietuvoje ir paklaustas, kodėl taip yra, atsakė: "Aš kalbu, ką galvoju, ir tas, atrodo, žmonės patinka. Pradžioje mane bandė padaryti komunistu, nors gerai žinojo, kad esu didelis antikomunistas, nes ilgai dirbau išeivių Lietuvos laisvinimo organizacijose, kurios buvo nukreiptos prieš komunistus. Bet, matyt, kai kam reikėjo, kad mano pažiūros būtų iškreiptos, kad aš taip būčiau pristatytas Lietuvos žmonėms. Tačiau laikui bėgant žmonės suprato ir įsitikino kas yra kas."

Į Lietuvos prezidentus dr. K. B. kandidatuos trečią kartą. Kiti kandidatai jo nuomone – Andriukaitis, Pakšas, gal ir Adamkus, jeigu dar kartą norės išbandyti jėgas politinėje arenoje. Tačiau dar viskas prieš akis ir iki sekančių metų daug kas gali pasikeisti.

Florida – antrieji namai

Kai tik gali, dr. K.B. pasirodo Floridoje, nes čia jo buvusieji namai. Šią vasarą, kai seimas išėjo į vėlyvas atostogas, jis čia atvažiavo rugpjūčio 14 d. ir išbuvo tik iki rugpjūčio 5 d., norėjo grįžti į seimo rudens sesiją, kuri prasidėjo rugpjūčio 10 d.

Florida dr. K. B. traukia ir todėl, kad čia gyvena trys iš penkių jo vaikų. Jie visi jau su darė šeimas ir augina gausų būrį vaikų. Floridoje namus turi sūnus Jonas ir Algis bei dukra Alena, kurie augina 12 vaikų. Dukra Rūta, įsikūrusi Š. Karolinoje, turi dar keturis, o Kalifornijoje gyvenanti Aldona – 2 vaikus. Taigi švenčių metu, kai jie visi susirenka Floridoje, dr. K. B. su savo žmona Dalia (kilusia iš garbingos Vileišių-Devenių šeimos) neturi laiko nuobodžiauti.

Sugrįžęs į St. Petersburgą (jo apylinkėse, beje, gyvena nemažas būrys lietuvių), dr. K.B. neturi laiko ilsėtis. "Aš įvairiai savo archyvą ir daug ką vis siunčiu į Lietuvą", – kalbėjo jis.

Baigiant pokalbį dr. K. B. pareiškė: "Dirbkime visi kartu, vieningai, nuosirdžiai, vedini krikščioniškų principų. Mums reikalinga kiekviena ranka, kiekviena Lietuvai plakanti širdis. Kodėl mums reikia intrigų, skaldytojų?" Ed. Šulaitis

Kova su terorizmu ir keistina politika

DR. JONAS KUNCA

JAV ir pasaulį apstulbino žiaurus teroristų smūgis, kuris laikinai paralyžavo Ameriką. Mažai betruko, kad ir Baltieji rūmai būtų sugriauti. Tik lėktuvo keleivių kova su teroristais privertė lėktuvą nukristi nepasiekus taikinio. Prezidentas ir kiti aukšti pareigūnai pradžioje atsikėrė ir paskelbė karą terorizmui, bet dar nepaaiškino, kur ir kaip tas karas bus vedamas. ŠAS (NATO) pareiškė, kad ji irgi yra karo būklėje su terorizmu. Jei būtumėm ŠAS nariai, tai Lietuva irgi būtų to karo dalyvė. Karus lengva pradėti, bet sunkiau juos užbaigti, juoba laimėti. Po Amerikos ir ŠAS vadų pareiškimų ir įvairių specialistų komentarų kyla didelė abejonė dėl šio karo paskelbimo ir jo pasekmių.

Teroristai

Prieš pradėdant karą su terorizmu, vertėtų pagalvoti ir apie pastarojo priežastis. Kad 15 – 20 jaunų vyrų nutaria patys nusizudyti vairuodami pagrobta lėktuvą į numatytus taikinius, turi būti rimta priežastis, susijusi su beviltišku pasiekimu savo tikslą švelnesniu būdu. Kiek jau sužinoja, tie jaunuoliai yra atvykę iš P. Arabijos, Arabų Emirato, Egipto ir kitų arabų šalių, kurių valdovai palaiko draugiškus santykius su Vašingtonu.

Taigi čia lyg ir nėra politinių konfliktų. Tikrumoje tikrai gera dalis tų šalių gyventojų nėra patenkinti savo karaliais ir šėikais, kurie valdo autokratiškai, žiauriai ir išsilaiko tik ten išdėstytą amerikiečių karo jėgų dėka. Nepatenkintieji šia būkle siekia JAV kariuomenės pasitarukimo, kad po galėtų pašalinti nepriimtinas jų valdovas.

Dar didesnę neapykantą kelia amerikiečių-anglų Irako bombardavimai ir jam taikomos sankcijos, dėl kurių labai kenčia visa tauta. Gal pagrindinis neapykantos amerikiečiams dalykas – tai būklė Palestinoje. Ten Izraelis laiko okupuotą palestiniečių ir Sirijos žemes, nepaisydamas JT rezoliucijų, kurios įpareigojo Izraelį grąžinti visas 1967 m. užimtas teritorijas. Dar

daugiau, Izraelis apgyvendino šimtus žydų kolonistų kaimų svetimos žemės, o dabar pretenduoja, kad Izraelio armija turi teisę juos saugoti nuo priešiškai nusiteikusių palestiniečių. Rytų Jeruzalėje, kuri pagal JT rezoliucijas irgi privalo būti grąžinta, okupantų buldozeriai griaua vietinių gyventojų namus, kad ten apgyvendintų žydus.

Aišku, vietos žmonės tam priešinosi, kiek gali. Neturėdami gerų ginklų, jų vaikai mėto į okupanto karių akmenis, o šie atsako kulkomis. Šią neteisę bandė spręsti JT Saugumo taryba, bet JAV visad vetuoja tokias rezoliucijas. Tas padarė na žydus toliau tęsti savo agresiją okupuotose žemėse. Tai ir privedė prie savizudžių palestiniečių teroro veiksmų.

Kova su terorizmu

Bent kiek įsigilinus į arabų terorizmo priežastis, galima numatyti, kad jų nepašalinus tą terorizmą išnaikinti vargu ar pavyks. Raketom ir kulkom amerikiečiai tik padidins neapykantą Amerikai ir Izraeliui. Atsirad dar daugiau teroristų – savizudžių ir teroro veiksmų, o neramumai Vid. Rytuose dar padidės. Pdaugės ir Amerikos priešiškų skaičius. Europiečiai užuot besalygiškai prisidėję prie šito karo turėtų atkreipti Vašingtono dėmesį į tokio žingsnio neracionalumą ir net pavojingumą. Vakarams reikalinga Vid. Rytų nafta. Taigi reikia su jos savininkais arabais palaikyti normalius santykius, o ne juos kiršinti palaikant Izraelio agresiją Palestinoje arba be jokio tikslo tęsti sankcijas ir bombardavimus Irake.

Žinoma, Vašingtono administracijai nebūtų lengva pakeisti savo užsienio ir gal vidaus politiką dėl vienos mažumos perdėto išgalėjimo toje šalyje. Deja, atėjo laikas tai padaryti nealaukiant, kol šalies gyventojai pradės to reikalauti. Nors dabar apklausinėjimai rodo, jog tauta yra už atsikėrėjimą, greit ji gali prašnekti visai kitaip, kai prasidės ekonominių sunkumų metas ir to neva karo neigiamos pasekmės.

A+A

JUOZUI BUIVYDUI

mirus Otavoje, mylimai žmonai ADAI bei visiems artimiesiems, ypač giminėms Lietuvoje reiškiamo gilią užuojautą –

KLB Otavos apylinkė

A+A

BRONIUI TIMPAI

mirus JAV, nuosirdžiai užjaučiame seseris – ALMĄ STUKIENĘ ir JADVYGĄ MILIAUSKIENĘ –

J. B. Bedarfai

A.A. Sukauskai

A. J. Žemaičiai

V. P. Gulbinai

PADĖKA

Mūsų mylimam amžinos atminties vyrui, tėvui, uošviui, seneliui ir proseneliui

A+A

JUOZUI TAMULIONIUI

mirus, nuosirdžiai dėkojame visiems, kurie suteikė velionui paskutinį patarnavimą ir palydėjo į amžino poilsio vietą. Dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems už daugelį jautrių paguodos žodžių bei užuojautos pareiškimas mums asmeniškai ar raštu. Nuosirdžiai dėkojame visiems už velionio gausų lankymą koplyčioje, už maldas, Mišias, gėles, aukas Prisikėlimo parapijos persikėlimo vajui ir tremtinių vaikaičių lietuvių mokyklai.

Nuosirdi padėka tėvams pranciškonams – klebonui Augustinui Simanavičiui, OFM, už maldas koplyčioje; koncelebrantams – vysk. Pauliui Baltakiui, OFM, klebonui A. Simanavičiui, OFM, kun. Liudui Januškaui, OFM, už gedulines Mišias; vysk. Pauliui Baltakiui, OFM, už jautrų pamokslą; ir kun. Eugenijui Jurgučui, OFM, bei Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonui kun. Juozui Žukauskui, OFM, už apėigas kapinėse.

Padėka Danguolei Radtkai už gražų giedojimą. Dėkojame Rimui Kulaviui ir Rimui Paulioniui už karsto nešimą; Monikai Povilaitienei ir Birutei Matulaitienei už aukų rinkimą. Dėkojame Janinai Gurklienei už skanų maisto paruošimą ir ponioms už puikius pyragus.

Visiems reiškiamo mūsų gilią ir nuosirdžiausią padėką –

žmona Balbina, dukros – Dalia ir Rūta, sūnus Ramūnas su šeimomis

Klauklių šventovės statytojo Kaišiadorių vyskupijos kanauninko JUOZO ANDRIUKAITIS kapas Klauklių šventoriuje. Nuotr. J. Staškevičius

ANTANINA GARMUTĖ
(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Apolinaras ir Joana, gyven-dami tėviškėje, tiekė partizanams maistą. Sesuo mezgė šil-tus megztinius ir kojines, skalbė patalynę, maitino. Jiedu buvo pastovūs partizanų ryšininkai, rinko žinias apie stribų ir enka-vedistų judėjimą apylinkėse.

Pirmąją auką iš mano bro-lių partizanų, – pasakoja Apoli-naras, – tapo Antanas. Vyriaus-ias iš brolių, jis buvo ramaus būdo, sąžiningas ir darbštus ūki-ninkas, apylinkės pavasarininkų organizacijos pirmininkas. 1944 m. spalio mėnesį kautynėse už-sikirto jo ginklas, ir brolis gyvas pateko į priešo rankas. Jį tardė Ariogaloje, kankino Kėdainių ir Kauno kalėjimuose. Partizanu-lauzė snarius, badė panages, gyvam lupo odos diržus nugaro-je. Išskinkinto savo sūnaus net motina nepažino. Antanas ištvė-rė kankinimus, nieko neišdavė. Po teismo buvo išvežtas į Vor-kutos lagerį ir ten 1945 m. žie-mą mirė.

Arėstabus brolių Antaną, pa-sunkėjo ūkyje likusiųjų gyvenimas. Apolinaras aiškiai prisimena:

– Pas mus atvažiuodavo pats Kėdainių apskritys virši-ninkas Gapšys ir buvęs sovietini-ųjų partizanų vadas Borodica. Mus su broliu jie kankindavo, reikalaujanti išduoti, tur slaps-tosi „banditai“. Pastatydavo mus prie sienos ir šaudydavo aplink galvą. Paskui parversda-vo ant žemės, tampydavo už plaukų. Mane dar nusivesdavo į kitus pastatus ir ten prie sienos – šaudydavo iš automato. Taip – iki vakaro... Nakčiai išvažiuo-davo, matyt, bijodami partizan-ų. Mes su broliu nieko neišda-vėme. Budeliams išvažiavus, pririnkdavome pilnas kepures šovinių gilzių.

Toliau taip gyventi tapo ne-įmanoma. Norėjome tapti parti-zanais, bet broliai nepriėmė. Per mažai buvome karui. Ir į na-mus negrįžome. Pasitraukėme iš tėviškęs: pasikinkė vieną arklį, prie vežimo pririšome vieną karvę ir išvykome iš namų visam laikui į tamsią naktį. Prisimenu, pajutome, kad mus kažkas sek! Dar sekė kokius tris kilometrus, kol pradingomė tamsoje.

– Kaip toliau klostėsi jūsų gy-venimas? – teiraujosi Apolina-ro. – Koks jūsų kitų brolių, parti-zanų, likimas?

– Trumpai apsisistojome pas giminaičius. Brolių Klemenšą pa-likau pas juos, o aš turėjau pa-laikyti ryšį su tėvais, partizanais ir broliais, kurie dar mokėsi. Kelionių maršrutas buvo pasto-vus. Taigi ryšininkas tarp trijų apygardų, tarp trijų apskrinių – Kėdainių, Ukmergės ir Kauno.

Andrius ir Simonas kovojo toliau. Jie sakydavo, kad „ginklą pakėlęs, nuo ginklo ir žūsi. Bet kito kelio nėra“. Sesuo Joana slapstėsi partizano Kluso na-muose, Pagynėvyje prie miško. Klusas kovojo brolių būryje, to-dėl sėsi pavykdavo su jais susi-tikti. Motina buvo pas seserį Mariją, kuri nutekėjusi gyveno gretimame Šliužių kaime. Ir ten buvo nesaugu: ūkis didelis, o šeimininkas už duoklių neišpil-dymą šilutės lageryje dingęs.

1945 m. prieš vasario 16 d. brolis Simonas, paskutinią kartą valgydamas, sėsi Joanai dar tvirtino, jog turįs „tikrų žinių“, kad vasario 16 d. mes jau būsi-me laisvi. Vakarai padėsią. Amerikonai. Viltys neišsipildė. 1945 m. vasario 16-osios naktis buvo tragiška...

Okupacinei kariuomenei ėmus naudoti aviaciją, o puol-iuose – tanketes ir minosvai-džius, partizanams dažnai teko keisti stovyklavietes. Tad iš Pa-liepių miškų Vlodo Pabarčiaus būrys ruošėsi persikelti į greti-mus Grauzių miškus. Partizanų manta buvo pervežama ketu-riais gražiais Pabarčiaus ark-liais, kuriuos vadas labai mylėjo. Partizanus išdavė prie jų pris-pilkęs Paliepių kaimo gyvento-jas Urbonas (Urbonavičius), ku-ris pakeliui pasiprašė išleidžia-mas neva pas tetą perslapusį drabužių pasikeisti. Pranešė saugumiečiams. Kitą naktį, kai išvargę partizanai kietai miego-jo naujoje stovykloje, jie buvo apsupti. Įvyko didelės kautynės. Mūšis truko – pagal girdimą šaudymą, nuo ankstyvo ryto iki pavakarės. Pavakareje raudo-nieji pasitraukė. Mūsų žuvo daug priešo kareivių, bei ir parti-zanai neteko 22 vyrų. Jų tarpe ir Vlodo Pabarčiaus. Pasakoja-

ma, kad mirdamas jis paprašė nušauti jo arklius. Prašymas bu-vo išklaustas.

Žuvusiųjų tarpe buvo ir broliai Gaizauskai – Andrius ir Simas. Vlodo Pabarčiaus ir jo kovotojų lavonus okupantai suguldė Pernaravos miestelio centre. Po to vežiojo į Ariogalą, Krakes, Dotnuvą. Jau žiemai baigiantis, pervežė į Josvainius. Girti stribai ir enkavedistai ne kartą šaudė į juos, kaip į taiki-nius. Žuvusiųjų akys buvo išlup-tos, ausys ir nosys nukapotos, drabužiai nuplėsti. Prie VI. Pa-barčiaus rankos buvo pririšta lentelė su užrašu: „Pabarčius Vladas – banditų vadas“. Tai Dotnuvoje matė Jeronimas Gai-zauskas, tuo metu žemės ūkio akademijos studentas. Kartu ir savo išniekintus brolius.

Partizanus užkasė Josvai-niuose, už miestelio, buvusiose pelkėtose ganyklose. Ten „lai-dodavo“ ir kitus nužudytus „liaudies priešus“. Naktimis. Vietinių žmonių paskaičiavimu, čia palaidota apie 70 kovotojų.

Ryšininkas Apolinaras Gai-zauskas tęsia pasakojimą:

– Po kovos būrio žūties aš išskubėjau pas brolių Jeronimą pranešti apie įvykusią tragediją. Teko eiti pėsčiomis apie 60 km į Dotnuvą. Kelionė buvo sunki ir pavojinga. Reikėjo vengti miest-elių ir tiltų. Miškuose buvo už-minuotų vietovių, kai kur mėtė-si neužkasti arkliai ir kareivių la-vonai. Suradau brolių Jeronimą. Jis jau viską žinojo. Kai mes su juo kalbėjome, į gretimą kam-barį įėjo žemės ūkio akademijos dekanas ir stribas Juozas Cik-s – jo suimti. Bet brolio draugai greit susiorientavo ir pasakė, kad Jeronimas išėjęs į Kėdainius.

Ankstų rytą abu su broliu patraukėme į Pagirius, kur gy-veno kitas brolis – kunigas Pra-nas Gaizauskas.

Jeronimas irgi pasuko ko-vos keliu. Išėjo jis į Paliepių miškus, surinko išlikusius parti-zanus ir ėmėsi vadovauti būriui. Jo partizaninis kelias buvo ne-ilgas. Žuvo tais pačiais 1945 m. birželio 1 d., patekęs į pasalą prie Gynėvės upelio, Pagynėvio-Paliepių miškuose. Buvo dar gy-vas, bet stribas Juozas Cik-s skubėjo „pribaigti, kad galėtų gauti okupantų apdovanojimą. Kartu su broliu žuvo jo kovos draugas Kazys Gudžius. Jų pa-laikai buvo niekinami Ariogalos aikštėje. Užkasė juos stribai bu-vusiame apkaše Dubysos šlaite. Dabar čia – partizanų kapinės. Atgavus nepriklausomybę, Apo-linaras pastatė kuklų paminklą. Šlaitas žmonių vadinamas parti-zanų kalneliu.

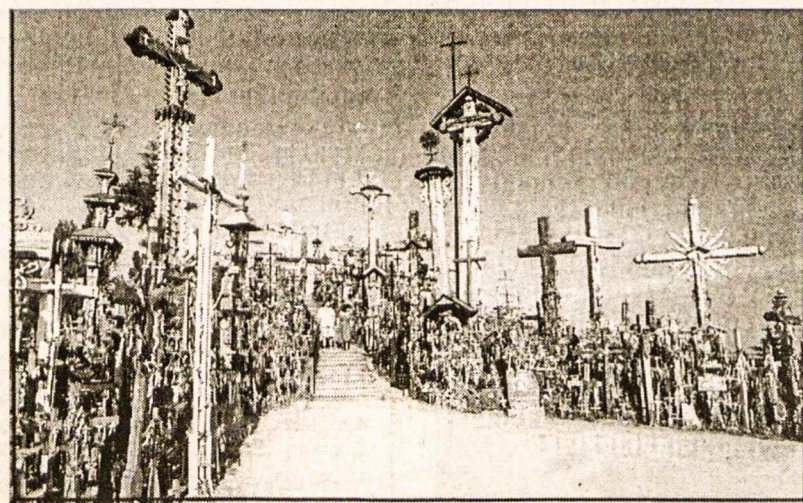
Žuvus Jeronimui, partizanai perdavė Joanai jo smulką ir die-norai, kuriame buvo įrašas: „Išėjau į mišką keršyti už bro-lius ir Tėvynę“. Motina, kurį ne-palūžė žuvus keturiems sūnams, palaikė tik malda.

Gaižauskų gražią sodybą stribai išgriovė, išdraskė. Sodą iš-kirto. Nuosavybės atgauti teisė-tiems paveldėtojams neįmanoma ir dabar – einant antrajam at-gautos laimės dešimtmečiui...

Žuvus keltvirtajam broliui, šeimos nariai pasklido kas sau. Saugodamiesi persekiojimų, gy-veno pusiau legaliai. Joana su motina apsigynė laukais pat-raukė Betygalos link. Pagyveno pas draugą, paskui slapstėsi pas kunigą Praną ir jo parapijiečius.

Kun. Pranas Gaižauskas dirbo klebonu Pagiriuose, Uk-mergės apskrityje. Čia jis klausydavo partizanų išpažinčių, ap-rūpindavo juos sakramentais. Bet štai kartą atėjo žmogus, at-siūstas kitos parapijos klebono, ir pranešė apie jam grėsiantį arešto pavojų. Kunigo nebuvo namie, buvo išvykęs į partizanų stovyklą. Perspėjimą išklaušė jo šeimininkė – vyresnioji sesuo

(Nukelta į 4-tą psl.)

Lietuvos kryžių kalnas netoli Šiaulių – tautos krikščioniško tikėjimo simbolis. Nuotr. Z. Nekrošiaus

Partizano Jeronimo Gaižausko kapas ir paminklas Dubysos šlaite, Ariogaloje, 1992 m. Iš kairės: broliai Klemensas ir Pranas, abipus kryžiaus – seserys Marija ir Joana, kraštiniai dešinėje – broliai Kazimieras ir Apolinaras. Trečioji dešinėje – kartu palaidoto partizano Kazio Gudžiaus sesuo, už jos – Gudžiaus brolis

Pradėjo naujus mokslo metus

Tėvų, mokytojų, mokinių ir valdžios rūpesčiai. Kompiuteriai ir geltonieji autobusiukai

VIKTORAS ALEKNA

Šiandien – rugsėjo pirmoji: Lietuvos mokyklos pradeda naujus mokslo metus. Bet ne visos: Švietimo ministerija leido savivaldybėms pačioms nuspręsti mokslo metus pradėti šian-dien ar pirmadienį. O Telšių ra-jono mokytojai visai Lietuvai skelbia, kad jie ir rugsėjo 3 d. dar neisį į klases. Eisį tik ta-da, kai jiems būsia sumokėti visi už atostogas priklausą pinigai.

Mokytojų, kaip ir kitų įstai-gų reikalus bei atlyginimus, da-bar tvarko rajono vadovybė. Telšių rajone vadovybė savo sa-avivaldybės tarnautojams, žino-ma, ir sau atlyginimus pasiima laiku, o mokytojus užmiršta.

Bet dėl to gal reiktų kaltinti ne tiek rajono vadovybę, kiek valstybės vyriausybę. Juk nė viena savivaldybė nesurenka tiek pini-gų, kad turėtų jų ir švietimo įs-taigoms išlaikyti. Švietimo įstai-goms dabar skiriama 50-60% rajono metinio biudžeto pinigų, kurie gaunami iš vyriausybės pagal atskirą valstybės biudžeto eilutę. O jeigu rajono vadovybė gautis iš vyriausybės pinigų išleidžia ne pagal paskirtį, tai vyriausybė tu-rėtų atitinkamai pasiegti.

Mano „rugsėjo pirmoji“ bu-vo 1922 m. lapkričio 3 d. Tada Lietuvoje dar nebuvo nė priva-lomojo pradžios mokslo, ir į mokyklą vaikai rinkdavosi kada kas norėjo. O jei kieno tėvai ne-sirūpindavo vaikų mokymu, tai tie vaikai mokyklos ir visai ne-lankydavo. Rugsėjo pirmąją pir-mą kartą pajutau, kai mane pri-ėmė į Raseinių gimnazijos an-trąją klasę, ir aš kartu su visais gimnazijos mokiniiais iš gimna-zijos kiemo, pirmiausia susiri-kiauvę po keturis, visi unifor-muoti nuėjome į šventovę, po pamaldų grįžome į gimnaziją, išsikirstėme po klases ir klasių auklėtojai atėję pas savo auklė-tinius pasveikino mokslo metų pradžios progą, pasakė rytojau dienos pamokas ir nurodė, ku-riuos vadovėlius turime įsigyti.

Nuo tada, nuo 1926 m., man rugsėjo pirmoji pasidarė kas-matinė šventė. O visiems Lietuvos vaikams rugsėjo pirmoji pasidarė šventė nuo 1928 m., nes tada bu-vo įvestas privalomas pradinis mo-kykmas. Sovietams 1940 m. okupa-vus Lietuvą, mokslo metai Lietu-voje mokyklose prasidėjo rugsėjo 16-ąją. Ir vokiečių okupacijos me-tais mokslo metai prasidėdavo rugsėjo 15-ąją. Kada į Lietuvą grį-žo rugsėjo pirmosios šventė, po karo, aš nežinau, nes daug pok-a-rio metų rugsėjo 1-ąją teko pasi-tikti Stalino „universitetuose“ Vorkutoje

1990 m. kovo 11 d. atkūrus Nepriklausomą Lietuvą, mokyk-lų vadovai ir didžioji mokytojų dalis pasimetė – nesusigaudė, kaip elgtis Nepriklausomos Lie-

tuvos mokykloje. Kaip čia dabar vadovauti mokiniams be kom-jaunulių, be pionierių, be spalio-kų? Kaip kalbėti apie prabė-gusius tėvų dešimtmečius kolu-kiuose, lageriuose, tremtyje, kaip „banditus“ pradėti vadinti parti-zanais, o vadinamuosius „liaudies gynyjus“ stribais ar skrebaus? Ir kaip vietoj „Tarybų Lietuva“ sakyti Nepriklausoma Lietuva?

Daug kas perlaūžė liečuvų greitai. Bet ir šiandien yra mo-kytojų, kurie dar nėra susitaikę su Lietuvos nepriklausomybe.

Mokytojo darbas labai pa-lengvėjo: mokykloje krūvis su-mažėjo nuo 24 pamokų iki 18, mokinių skaičius klasėje suma-zintas nuo 40 iki 24. Tiesa, po kelerių metų šiek tiek padidin-tas – iki 30. Nereikia kurti pio-nierių ar komjaunulių veiklos planų, rudenis mokykloje ar tarybinuose su klase kasti bul-ves ar rauti burokus. Bet Nepri-klausomybė vis tiek sunkiai lim-pa prie mokytojų. Jie beveik ne-dalyvauja politiniame ar visuo-meniniame Lietuvos gyvenime, mokyklose dalykinius būrelius organizuoja tik tada, kai veikla juose įrašoma į pamokų krūvį.

Tiesa, ir šiais laikais yra mo-kytojų, visuomeniškų savo prigimtin. Tai jie susigalvojo viso-kių maironėčių, kudirkaičių ar kokių kitokių mokinių būrelių. Bet sunku Lietuvos mokyklose rasti mokytojų, kurie imtųsi kurti ateitininkų kupeles, skautų skiltis ar net draugoves. Lietuvos mokyklas dabar lanko daugiau kaip pusė milijono vaikų, o skautų ar ateitininkų organizacijos savo narių priskai-čiuoja vos iki trijų tūkstančių – nė 0.5%. O ir juos dažnai orga-nizuoja ne mokytojai...

Nuo pat Nepriklausomybės pradžios susidurta ir su kita bė-da: žiniasklaida greitai pradėjo skelbti, kad mokyklos nelanko daug vaikų. Vieni skelbė, kad nelankančiųjų yra apie 20,000, o kiti greitai tą skaičių padidina iki 30,000. O kiek tokių vaikų yra iš tikrųjų, niekas nežino.

Dabar atsiranda kita bėda: mokyklose pradeda mažėti mo-kiniai. Štai neseniai „Kauno die-na“ rašė, kad Kaune šiemet į mokyklas atėjo net 800 mažiau pirmokų. Panašiai yra ir kituose miestuose, o rajonuose mokinių mažėjimas dar matomesnis. Mat nuo 1990 m. Lietuvoje la-bai smarkiai pradėjo mažėti gimstamumas: Ir pirmiausia tai pajuto mokykla.

Mažėjant mokinių skaičiui, atsiranda ir mokytojų bedarbių, pirmiausia pradiniių klasių mo-kytojų, o greitai ir dalykinių kla-sių mokytojų liks bedarbių. Tie-sa, lig šiol mokyklose dirba dar daug ir pensinio amžiaus mo-kytojų. Dabar jau nustatyta, kad visi mokytojai, sulaukę 65 metų, išėitų į užtarnautą poilsį. Bet ir jauni, vos aukštąsias mokyklas baigę mokytojai, ne visada su-randa darbo mokyklose.

Dar ir kita bėda: mokytojus dabar priima ir atleidžia mokyk-los vadovas, todėl kartais kaip ir daug kur kitur pasitaiko, kad ir mokytojų priimamas koks nors giminaitis ar šiaip gerų draugų sūnelis – dukrelė, nors ir tik vi-durinė ar gimnaziją baigęs.

Tėvai dažnai nusiskundžia, kad mokslo metų pradžioje atsi-randa keli šimtai litų papildomų išlaidų: pirk naują kuprinę, vaiką aprenk, apauk taip, kad jis pri-lygtų ir turtingiems vaikams, nors dabar uniformų mokiniams lyg ir nėra. Tik viena kita didelio miesto mokykla yra jas įsivedusi.

O vadovėliai kasmet vis nauji. Švietimo ministerija va-dovėliams skirti gauna keliolika milijonų litų iš valstybės biudže-to. Bet tų pinigų per mažą, kad visi mokiniai būtų aprūpinti naujais vadovėliais. O jie labai brangūs. Jau pirmokėliui per metus reikia keturių skaitymo knygelių, kurių kiekviena kai-nuoja beveik dvidešimt litų. O dar reikia ir aritmetikos, ir mu-zikos, ir tikybės vadovėlių.

O šasiuviniai! Rašymo pra-tyboms per metus reikia keturių šasiuvinų, kurių kiekvienas kai-nuoja beveik po penkis litus. Skaičiavimo šasiuvinį taip pat keturių, taip pat mokėk po pen-kinę už kiekvieną. O dar muzi-kos, dar piešimo – vien už šasiu-vinius 50 litų neužteks. O kur dar rašikliai, pieštukai, dėžutės visam turteliui susidėti. Taigi dar prieš rugsėjo pirmąją eida-mas į mokyklos reikmenų par-duotuvię, į kišenę dėkis ne ma-žiau kaip 200 litų.

O jeigu šeimoje rugsėjo pirmąją į mokyklą eis ne vienas, o du trys? Juo aukštesnė klasė, juo tų vadovėlių daugiau. Mano vai-kaitis, jau dvyliktojas, užpėnai parsinešė trisdešimt vadovėlių.

Bet kodėl vadovėliai tokie brangūs? Mat naujų laikų versli-ninkai per metus pasiryžę susi-krati milijonus pelno. Vadovė-lius leidžia didelio formato, spausdina geriausiu kreidinin-me popieriuje, gausiai puošia įvairiais spalvotais piešiniais. O Švietimo ministerija pradžioje mokėdavo už viską neskaičiuo-dama Valstybės išdo pinigų. O kai dabar Švietimo ministerijos sąmatoje vadovėliams jau pinigų ėmė trūkti, tai ir dalis tėvų turi pakrapštyti savo kišenes ir savo vaikus aprūpinti naujais brangiais vadovėliais. Niekas nenori mo-kytis iš jau vartotų vadovėlių. Pagaliau jie ir nelabai tinka, nes kasmet mokykloje programose vis kas nors pakeičiama...

O dar kompiuterizacija. Tiesa, į mokyklas vaikai kom-piuterių nesinešioja: ten yra at-skiros klasės su keliais, keliolika ar net keliomis dešimtimis kom-piuterių. Bet Lietuvos mokyklo-se iki šiol vienu kompiuteriu tu-rėjo naudotis net 60 mokinių. O juk net pats prezidentas ragino, kad kuo greičiau Lietuva pasi-vytų Europą, kur vienu kompiu-teriu esą naudojasi tik dešimt mokinių. Rugsėjo pirmąją da-bartinis švietimo ministeris pasi-džiaugė, kad Lietuvos mokyk-loms padovanoję kompiuterių net keturiasdešimčiai klasių. Ši rudenį vienas kompiuteris jau patenkins 30 mokinių.

Šią vasarą dalis Lietuvos mokyklų labai pajaučėjo: net šimtas su viršum mokyklų at-naujinta ir tam reikalui buvo iš-leista 80 milijonų litų. Švietimas Lietuvoje yra strateginis Lietu-vos vyriausybės prioritetas. Bent taip sako rašo žiniasklaida. Tų strategijų, ir vis prioritetinių da-bar Lietuvoje nemažai, bet vežimo ratai kaip Donelaičio purvynuose vis sukasi sunkiai. Štai ir paskutinis mokyklų stra-teginis prioritetas – autobusiukai. Kaimo mokykloms pernai autobusiukų buvo nupirktas 66. Ši rudenį mokyklos gavo dar 49 tuos geltonuosius autobusiukus po 20 vietų. Taigi šį rudenį jau 115 autobusiukų mokinius, ku-riems iki mokyklos daugiau kaip trys kilometrai, vežios geltonieji autobusiukai. O jų reikia 700. Praeis dar 10 – 12 metų, ir visos kaimo mokyklos turės savo au-tobusiukus...

Karo nusikaltėlių medžioklė

J. P. KEDYS

Ryšium su pasaulio žydų li-t-vakų suvažiavimu Lietuvoje at-vyko ir Wiesenthalio centro at-stovas E. Zuroff, žinomas kaip „karo nusikaltėlių“ gaudytojas. Jis skelbia, jog po Antrojo pa-saulinio karo iš Lietuvos yra pa-bėgę nacių talkininkai: 39 į JAV, 22 į Australiją, 14 į Vene-zuelą, 12 į Kanadą, 8 į Kolumbi-ją, 1 į Angliją ir 1 į Argentiną. Šis sąrašas buvo įteiktas Lietu-vos prokurorams, kad tuos karo nusikaltėlius gaudytų ir atitin-kamai nubaustų. Šis gaudymas jau vyksta apie 50 metų ir vadi-namas „žydšaudžių medžioklė“. Nepaisant tokios ilgos trukmės, toji medžioklė nebuvo labai sėkminga. Laiką taupant tik po-ra pavyzdžių iš daugelio verta paminėti.

JAV-se, kaip viena žymiau-sių karo nusikaltėlių E. Zuroff agentai nustatė ukrainietį Ivaną Demjanuką. Jis buvo išvežtas Izraelin ir suorganizuotas viešas teismas. Jis buvo kaltinamas kaip buvęs vokiečių koncentra-cijos stovyklos sargybinis, žiau-riai kankinęs šioje stovykloje laikomus žydus. Teismas vyko metus laiko, buvo apklausiami gausūs liudininkai. Izraelio ži-niasklaida visą laiką šią bylą smulkiai skelbė, mokyklų vaikai buvo vežami į teismo salę pa-rodyti kaip atrodo didžiausias žy-dų žudikas. Buvo rengiamos ekskursijos žiūrėti teismo eigos visą laiką. Izraelio gyventojai gi-liai išgyveno šią bylą. Izraelio teismas pagaliau paskyrė mir-ties bausmę Ivanui Demjaniku-kui. Tačiau advokatas, Izraelio pilietis, priešo išvadą, jog tas sprendimas yra propagandinis ir kreipėsi į apeliacinį teismą. Demjanuką ginantis žydas ad-vokatas teismo metu pristatė dokumentus, kad Demjanukas buvo nuteistas remiantis falsifi-kuotais KGB dokumentais, kal-tinamasis išteisintas ir sugrįžo į JAV.

Gana panašus teismas vyko ir Australijoje, kuriamė kaltina-muoju buvo taip pat ukrainietis. Wiesenthalio agentai apkaltino vieną ukrainietį žydų šaudymu Ukrainoje. Teismas vyko Ade-laidės mieste. Į teismą buvo pri-vežta keliadesimt liudininkų iš viso pasaulio. Jie buvo apgyven-dinti viešbučiuose Australijos valstybės lėšomis. Teisėjas ne-

pilnai pasitikėjo liudininkų pa-rodymais ir pats vyko į Ukrainą patikrinti liudininkų parodymų. Grįžęs paskelbė neradęs kaltės ir išteisino kaltinamąjį.

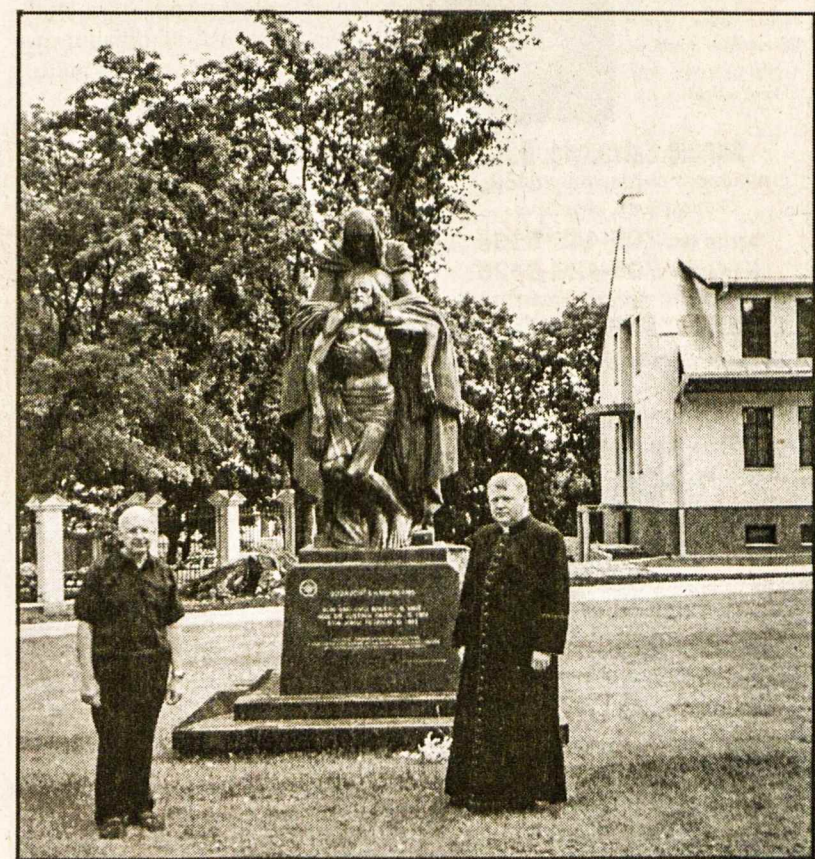
Šis metų trukmės teismas valstybei kainavo arti 40 mln. dolerių! Australijos gyventojai pasipiktino tokiu teismu ir bai-siom išlaidom. Netrukus įvyku-siuose rinkimuose gyventojų dauguma pasisakė prieš socia-listinę partiją, išrinko į valdžią liberalų partiją, kuri užbaigė „žydšaudžių teismus“.

Būtina pabrėžti, kad tų žyd-šaudžių buvo, bet ne tiek daug, kiek sionistai priskaičiuoja. Be to, po 40-50 metų ieškoti žyd-šaudžių yra beviltiška „me-džioklė“. Jaunoji žydų karta tu-rėtų apkaltinti Wiesenthalio centrą ir jo vadus už apsiileidi-mą, kad jie nepradėjo žydšau-džių ir teisingumo ieškoti tuoj Antram pasauliniam karui pasi-baigus, bet ne po 50 metų, kai teisingumą nustatyti jau neįma-noma.

Minėto žydų liuvakų suva-žiavime Lietuvoje iškilo kitas tarptautinis klausimas – žydų maldos namų grąžinimas. Bet ir šis klausimas taip pat nėra toks paprastas, kaip iškart atrodo.

Antram pasauliniam karui pasibaigus ir demokratinėi Vo-kietijai atsikūrus, vadovaujant Konradui Adenaueriui, buvo ta-riamasi su žydų atstovais. Pasta-rasis susitiko su Izraelio minist-teriu pirmininku. Vokietijos ir Izraelio vadai pasirašė labai reikšmingą sutartį, kurios turinį yra paskelbęs JAV laikraštis *The Truth At Last*. Šios sutarties turinio čia, Vilniuje, neturiu, bet jos kopiją turiu Australijos Sydney mieste. Esminį punktą šios sutarties gerai atsimenu. Jis lietė Vokietijos atsilyginimą Iz-raeliui ir jo gyventojams – jo tautiečiams, gyvenantiems kito-se, vokiečių okupuotose valsty-bėse: „Vokietija atsilygins žy-dams už padarytus nuostolius gyvenantiems Izraelyje ir vokie-čių okupuotose kraštuose...“

Remiantis šia sutartimi Lie-tuvos žydai jau bus prašę Vokie-tiją atlyginti už sužalotus mal-dos namus. Prieš pradėdant šiuo klausimu Lietuvos vyriaus-ybės pokalbį su žydais dėl mal-dos namų atlyginimo, reiktų pasitarti, ką vokiečiai tuo reika-lu pasakys.

Vilkaviškyje prie katedros pastatyto Budavonės kankiniam paminklo prel. Jonas Staškevičius ir prel. Vytautas Gustaitis. Ntr. V. Baliūnienės

P A D Ė K A

AŲA

BRONEI JONYNIENEI

mirus 2001 m. rugpjūčio 28 d.,

nuoširdi padėka Prisikėlimo parapijos kunigams už velio-nės lankymą, maldas prie karsto, Mišias ir palydėjimą į kapines. Padėka vargonininkei už gražias giesmes, karsto nešėjams, visiems užprašiusiems Mišias, gėles, aukjo-siems pagalbai Lietuvoje, aukų rinkėjoms, ponioms už py-ragus ir J. Gurklienei už skanias pietus.

Taip pat nuoširdi padėka visiems atsilankiusiems į laidotuves, pareiškiusiems užuojautą ir palydėjusiems ve-lionę į amžino poilsio vietą.

Dėkingi: liūdintys giminės Lietuvoje ir Testamento vykdytojai Toronte

LAISVOJE TĖVYNĖJE

EILĖS PRIE SIENŲ

Rusijai rugsėjo pradžioje pasiskelbus, kad vyriausybė nuo kitų metų sausio žada įvesti beveik 2-3 kartus didesnius importų muitus seniems automobiliams, jos gyventojai pradėjo skubėti juos įsigyti Lietuvoje. Rugsėjo 6 d. jau susidarė didelės eilės pasienyje su Gudija. Adutiškio muitinės poste išvažiuoti laukė 64 automobiliai, Eišiškių – 128, Lavoriškių – 260, Medininkų – 483, Šalčininkų – 185.

JŪRININKAMS SUMOKĖTA

Septyni Karaliaučiaus jūrininkai rugpjūčio pabaigoje užsibarakadavo Klaipėdos uoste stovinčiam Rusijos laivui "Nadir". Beveik trejus metus išbuvusiems laive jūrininkams savininkai buvo nesumokėję atlyginimo arti 100,000 JAV dolerių. Laivas stovėjo uoste nuo 1999 m., turėjo būti išsiųstas remontui, bet to nesulaukė, rašo BNS/LGTIC. Savininkas pasikeitė 2000 m., buvo sudaryta darbo sutartis, tačiau norėta jūrininkus pašalinti nesumokėjus pinigų. Rugpjūčio 31 d. pasibaigė jų maistas. Lietuvos ryšas praneša, kad rugsėjo 10 d. jie gavo 90% reikalaujamo atlyginimo ir išvyko namo. Derybos dalyvavo Lietuvos jūreivių sąjunga, Karaliaučiaus srities jūreivių sąjunga bei Rusijos konsulas Klaipėdoje.

SUSIJUNGĘ NACIONALISTINĖS PARTIJOS

BNS/LGTIC žiniomis, rugsėjo 15 d. Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signataro, buvusio valstybės kontrolieriaus Kazimiero Uokos vadovaujama Nacionaldemokratų partija (LNDP) priėmė "į savo glėbį" nacistinius išsišokimus ir simbolika išgarsėjusią, bet oficialiai neregistruotą Mindaugo Murzos Nacionalsocialinę partiją. Išlaikancios LNDP pavadinimą jungtinės partijos pirmininku išrinktas K. Uoka, pirmuoju pavaduotoju – M. Murza. Partijų susijungimui netrukė net tai, kad Šiauliuose gyvenantis radikalas M. Murza šiuo metu 30 parų uždarytas į areštinę už administracinę teisės pažeidimą – nesumokėję teismo paskirtų baudų už neleistinų mitingų rengimą.

Suvažiavime delegatai kartojo, kad tarptautinis kapitalas ir Europos sąjunga yra pagrindiniai Lietuvos priešinai. Taip pat kalbėta apie gresiantį sietimšalių "invazijos" pavojų Lietuvai.

CENTRISTAI UŽ DVGUBĄ PILIETYBĘ

Lietuvos centro sąjunga rinks parašus po siūlymu įteisingi dvigubą pilietybę, rašo BNS/LGTIC. Kaip teigė CS vadas seimo narys Kęstutis Glaveckas, dvigubos pilietybės įteisingumu ypač domisi per pastaruosius 10 metų į JAV emigravę lietuviai, kurių ten gyvena apie 140,000. Šiuo metu Lietuvos Konstitucija ir Pilietybės įstatymas dvigubos pilietybės nenumato, išskyrus išimtinus atvejus.

PRITRUKS MOKINIŲ

Švietimo ir mokslo ministerijos ir Atviros Lietuvos fondo užsakymu buvo atliktas tyrimas apie mažėjančią gimstamumą ir šios statistikos įtaką pedagogų darbui. Manoma, kad jei Lietuvoje ir toliau mažės gimstamumas, mokytojai gali netekti darbų. Nuo 1986 m. iki 2000 m. beveik du kartus sumažėjo gimstamumas – nuo 60,000 iki 34,000 naujagimių per metus. Iki 2006 m. teks sumažinti priėmimą į darbą arba atleisti iki 3,500 pradinių klasių mokytojų. Kaip praneša BNS/LGTIC, iki 2010 m. 5-12 klasių mokytojų sumažės beveik ketvirtį, atitinkamai mažės ir mokytojų poreikis. Atlikti apskaičiavimai rodo, kad istorikų, geografų bei technologijų mokytojų dėl amžiaus iš darbo eis daugiau, negu ateis jaunų specialistų. Gali susidaryti chemijos ir biologijos mokytojų trūkumas, nes vis mažiau šių specialistų ateina į mokyklas, ir vis dar trūksta lietuvių kalbos mokytojų.

2-JI DIENA BE AUTOMOBILIO

Rugsėjo 21 d. sostinės burmistras Artūras Zuokas ragino vilniečius antrus metus iš eilės palaikyti Europos miestų akciją "Diena be automobilio" ir rinktis visuomeninį transportą, dviračius arba vaikščioti pėsčiomis, rašo BNS/LGTIC. Šia akcija gyventojai skatinami kurti ekologiškai švarų miestą, sumažinti transporto spūstis gatvėse. Pernai akcijoje dalyvavo 760 Europos miestų. Akcija pirmą kartą organizuota 1998 m. Prancūzijoje. Lietuvos didžiuosiuose miestuose daugiausia teršalų į orą (apie 60%) patenka iš autotransporto priemonių, nes vidutinis naudojamų automobilių amžius yra 13-14 metų.

TVARKYKIS PARKA

Rugpjūčio 1 d. Kuršių Nerijos parke prasidėjo gamtos auginys ir socialinis projektas "Pažink save ir pasaulį", kuriame dalyvauja 70 neįgalių vaikų bei paauglių ir našlaičių nuo 10 iki 30 metų amžiaus. Su jais kartu dirba pedagogai bei socialiniai darbuotojai, padės jiems tvarkyti ir rinkti šiukšles, pažinti mišką. Projektą parengė ir jo įgyvendinimą koordinuoja Klaipėdos miesto savivaldybės socialinio rūpybos skyrius kartu su privačia bendrove Philip Morris Lietuva, Klaipėdos miesto aplinkos apsaugos skyriumi, žmonių su negalia bendrijos "Viltis" Klaipėdos skyriumi. Philip Morris Lietuva skyrė 42,000 litų šio projekto įgyvendinimui. RSJ

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA
- CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKU EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKČIAPĖDYSTĖ
- IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAIŠ
- PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILUS ĮRANKIAI

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
X AMCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
X HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
X HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Toronto lietuvių šeimų praėjusios vasaros stovyklos dalyviai "Kretingos" stovyklavietėje rugpjūčio 5-11 dienomis

Kun. EDIS PUTRIMAS Toronto lietuvių šeimų stovykloje "Kretingos" stovyklavietėje išdalina vaikams kalėdines plotkeles ir aiškina kaip su jomis elgtis per Kūčių vakariene

Nuotr. V. Zubrickienės

Prie Dubysos pakrančių žalių

(Atkelta 3-čio psl.)

Marytė. Čia tuo metu glaudėsi ir brolis Apolinaras. Grįžęs kun. Pranas nesiruošė bėgti. Jis buvo, anot Apolinaro, katalikiškai naivus ir kalbėjo: "kaip Dievas duos – tebūna!" "Nel" – papriestaro Apolinaras. Jis pasibalknojo erzlą ir nuėjo pasiklįnti į Brukonis. Ten jį pasitiko kun. Prancūšas, kuris patvirtino, kad pavojus realus. Tokias žinias jis gavęs iš paties Kėdainių klebono. Areštas ir lageriai nam. Pranui Gaižauskui numatyti už "ryšius su banditais ir savo šeimos narių slėpimą". Apolinaras grįžo į Pagirius, pamėmė būtiniausių daiktus ir išvežė kun. Praną toli į šiaurės Lietuvą – Pakruojį. Laikiniai. Apolinaras atvežė brolio prašymą į Kauno kuriją. Gavo leidimą broliui kunigauti Alėjuose, už Raseinių. Taip prasidėjo pastarojo klajonės po 17 parapijų. Kalėjimų buvo išvengta. O Pagiriuose likusi kunigo sesuo Marija taryk sulaukė saugumiečių, kurie nesitrukė nuo klebonijos dvi paras.

Į Alėjus atsikėlė ir motina bei Apolinaras. Motina klebonui šeimininkavo, o Apolinaras dirbo ūkvedžiu. Kunigas buvo ateistų šmeižiamas žiniasklaidoje. Po Alėjų jam teko vykti į Jonavą ir kitas savo goltigos parapijas. Mirė kun. Pranas Gaižauskas jau sulaukęs nepriklausomybės, kunigo tarnystei atidavęs 60 metų. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse greta tėvų.

O Apolinaras, išvykdamas iš Alėjų, pasiėmė su savimi motiną, ir leidosi per visą Lietuvą. Dirbo šį mechaniku MTS – vadinamosiose mašinų-tractorijų stotyse. Neilgai užsibūdavo. "Kai tik gaunam signalą, jog kvepia areštu, pasiimam su Motinėle savo menką turtelį ir rankas ir bėgam į kitą vietą, kur mūsų nežino, nepažįsta. Skaudu, kai prisimenu, kad net 3 kartus tokie bėgimai sutapo su Motinos diena. Apsiverkdavo tuomet mano Motinėle – PARTIZANŲ MOTINA. Nubraudavau ašarą ir aš.

Atsidūriau pagaliau ir Kaune. Įsidarbinau Mokslų akademijos Energetikos institute. Tai buvo jau 21-ji mano darbovietė. Saugumiečiai vėl sukruto. Bet jau bėgti nereikėjo – mirė Stalinas. Vedžiau. Pasistatiau namelį. Motinėle akis užmerkė 1953 m."

Gyvenimas nelepino ir Joanos. Ji po šeimos išblaškymo atvyko į Kauną, įstojo į medicinos seserų mokyklą, šiaip taip prisiregistravo bendrabutyje.

– Bet gyventi bendrabutyje pasidarė pavojinga, – prisimena Joana. – Daug seselių nakintis dingdavo. Tad išsinuomojau kambarį Žaliakalnyje. Su panašaus likimo drauge Maryte Janauskaite nutarėme tęsti brolių kovą. Mokykloje nukabinome

sovietinių vadų portretus, suplėšė ir numetė Vytauto prospektą, kuris jau buvo pervadintas Lenino prospektu, po pravažiuojančių mašinų ratais.

Pavojingas vaikiškas triukas. Atlikdama praktika Raudonojo kryžiaus ligoninėje vaistais aprūpindavau pažįstamus partizanus. Buvo ir labai rizikingų momentų. Taip padėjau pabėgti areštuotai ligonci. Jauną merginą, nuteistą 10-čiai metų, po apendicito operacijos paguldė mano palatoje. Prie durų pastatė sargybinių. Kitą dieną į ligoninę atėjo pažįstama studentė Kiškytė. Ji paprašė mane padėti kalinei pabėgti. Perdavė jai laišką, kad ji manim pasitiktų. Drabužius nunešėme į klozetą, paslėpėme. Pasaguoju, kol sargybinis nuėjo palosti kortomis, ir nuvedžiau ligonę į klozetą. Padėjau apsiginti. Per kiemo išėjimą išvedžiau į Kęstučio gatvę. Pro KGB rūmus Parodos gatvę pakilome į kalną. Parėjoje ir mano kambarelį Vaicių gatvėje. Ligonė labai pavargę. Suradau jos gimnastiką. Kai išleidau, atsibūčiavome kaip seserys. Daugiau gyvenime jos nebemačiau. Nesutikau. Nežinau net pavardės. Gal Kraujalytė?

Joana troško dirbti su sunkiais ligoniais. Tokius ji rado Kauno infekcinėje ligoninėje. Deja, ši darba dirbo neilgai: užsikrėtė ir susirgo šiltine. Liga komplikavosi, užtruko 6 mėnesius. Tai buvo profesinis susirgimas. Iš darbo moterį atleido. Tačiau gyvenimas tęsėsi. Su savo džiaugsmu. Nusivylimais. Kovomis kasdienybės verpetuose.

Okupacija truko pusę šimtmečio... Kasmet Ariogaloje, gražiam Dubysos slėnyje – stadione vyksta išpuodinga Laisvės gynėjų šventė. Čia susitinka ne tik Dubysos krašto partizanai ir jų artimieji. Suplaukia minių minios už Laisvę kentėjusių Lietuvos žmonių – tremtinių, politikinių, partizanai ir jų artimieji, rėmėjai bei ryšininkai. Visuomet į savo tėviškę atvyksta ir raudonojoje audroje išlikę gyvi Gaižauskų šeimos nariai. Plazda vėlavų šilks, skamba dainos ir juokas, sklindinas džiugios, kad Lietuva laisva. Jau laisva!

... Kasmet Ariogaloje, gražiam Dubysos slėnyje – stadione vyksta išpuodinga Laisvės gynėjų šventė. Čia susitinka ne tik Dubysos krašto partizanai ir jų artimieji. Suplaukia minių minios už Laisvę kentėjusių Lietuvos žmonių – tremtinių, politikinių, partizanai ir jų artimieji, rėmėjai bei ryšininkai. Visuomet į savo tėviškę atvyksta ir raudonojoje audroje išlikę gyvi Gaižauskų šeimos nariai. Plazda vėlavų šilks, skamba dainos ir juokas, sklindinas džiugios, kad Lietuva laisva. Jau laisva!

KĖSTUTIS JEČIUS, Lietuvos fondo pelno skirstymo komisijos pirmininkas, daro pranesimą spaudos konferencijoje. Su juo – R. Žemaitienė, V. Vaitkus ir St. Baras

Nuotr. Ed. Šulackio

LITUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šv. Kazimiero lietuvių parapijai Vorcesteryje, MA, vietos vyskupas D.P. Reily nauju klebonu paskyrė kun. Ričardą Jakubauską. Jis gimė 1943 m. Lietuvoje. Tėvai su jaunu Ričardu, artinantis sovietams į Lietuvą, 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Iš čia ši šeima emigravo į JAV-bes ir apsigyveno Vorcesteryje. Ričardas baigė Šv. Petro gimnaziją, priklausė lietuvių skautams, mėgo sportą, muziką. Baigęs gimnaziją studijavo Clark universitete anglų kalbą. Studijas baigė bakalauro laipsniu. Mėgo dirbti su jaunimu. Devynerius metus buvo Barre's Stetson For Boys auklėtoju ir tuo metu Assumption kolegijoje įsigijo magistro laipsnį iš psichologijos ir jaunimo auklėjimo. 1995 m. apsisprendė tapti kunigu ir įstojo į Pope Johnn XXIII seminariją Westminster, MA, vietovėje. Ją baigė magistro laipsniu ir 1999 m. birželio 5 d. Šv. Pauliaus katedroje Vorcesteryje įšventintas kunigu. Buvo paskirtas vikaru į Šv. Cecilijos parapiją, Leominster mieste, MA. Š.m. birželio 17 d. kun. R. A. Jakubauskas tapo Šv. Kazimiero lietuvių parapijos nauju klebonu. Parapijiečiai jį sutiko su dideliu džiaugsmu, nes jis šioje parapijoje augo yra visiems gerai pažįstamas. Naujasis klebonas taipgi didžiausią galėdamas darbuotis tarp savųjų. Ankščiau 29-nerius metus šiai parapijai vadovavo lietuviai vienuoliai marjonai.

Wasaga Beach, Ont.

"AŽUOLIUKŲ" KONCERTO, įvyksiančio Mississaugos Living Arts Centre patalpose š.m. spalio 28, sekmadienį, 3 v.p.p., Algis Ulbinas pelnetis lietuvių sekmadieniais prieš ir po 10 v.r. Mišių Gero Ganytojo šventovėje. Su bilietais išduodami ir žemėlapiu. I.R.

Hamilton, Ont.

PAVYKUSI IŠKYLA. Vasaros sezonui užbaigti Hamiltono "Tėvynės sąjungos" grupė buvo pakviesta rugsėjo 15 d. šeštadienio popietę praleisti pas mūsų narius – Aldoną ir Romą Zubrickus, jų puikioje rezidencijoje Cambridge miestelyje. Kiek norėjo dalyvauti šioje iškyloje, visi buvo nuvesti su turimomis transporto priemonėmis. Vaisiųgų šeiminių buvome visi labai šiltais sutikti. Apžiūrėjė aplinką, visi susėdome verandėje, kur buvome šeiminių vaisinami visokiais skanumynais. Buvo išsikalbėta visokiomis temomis, bei einamais grupės veiklos reikalais. Vėliau šeiminiškai paruošė šiltą vakariene, kavutę ir pyragaičius. Prisivašinę, padėkoję mieliems šeimininkams už tokį šiltą priėmimą ir už dainavę Eism broliu namo, namo, visi patenkinti išsikirstė į namus. L.P.

London, Ont.

ŠILUOSIS MARIJOS PARAPIJOS ŠVENTĖ atžymėta rugsėjo 9 d. mūsų šventovėje. Pirmas Mišias Londonė atnašavo svečias iš Toronto kun. Vytautas Staškevičius, talkinant mūsų klebonui kun. K. Kaknevičiui. Susirinko nemažas būrys parapijiečių ir svečių iš tolimiesnių apylinkių. Išgirdome gražų svečio kun. V. Staškevičiaus pamokslą, skirtą šiai šventei. Mišių metu giedojimo choras, vadovaujamas muzikės J. Okmanienės, solo giesmę atliko M. Bendoraitienė. O. Švilpėnė altorių išpuošė gražiais gladiolių žiedais.

Po Mišių visi rinkomės į salę vaišėms. Visų nuotaika buvo šventiška, statulys puošė rožes. Svečių kunigui sveikinimo žodžius nuo parapijiečių tarė A. Petrašiūnas, Teresė Naruševičiūtė ir klebonas K. Kaknevičius. Niekas neskubėjo skirstytis, norėjo pasikalbėti ir maloniai pabendrauti. Tikimės, kad kun. Vytautas vėl atvyks į Londoną, ir ne vieną kartą. Linkime jam geros sėkmės jo pasirinkto dvasinio gyvenimo kelyje. A.V.

St. Catharines, Ont.

PADĖKA

Ligoninė yra pagalbos ir poilsio vieta, tačiau sykiu ir liūdesio vieta, nes ne visiems lemia iš jos grįžti į namus. Liūdesys mažėja, jei nesiliecia. Devynias savaites išbuva ligoninėje ir nė vienos dienos nebuvau vienas. Mano miela Onutė nė vienos dienos neapleido mane neaplinkius, nors jai atvažiavimas į ligoninę gana sudėtingas. Be jos kitų mano lankytojai: J. Labuckienė, P. J. Barona, J. J. Leleivičiai, J. L. Vyšniauskai, A. V. Liakiai, J. Vyšniauskaitė, B. Jukubonienė, P. Joneliūnas, S. S. Zubrickai, kun. K. Butkus, OFM, J. V. Šajauskas, J. Maksimavičienė ir T. E. Gribai. Dėkingas visiems!

Su pagarba – P. Polgrimas

• Visa išeivijos lietuviškoji spauda sunkiai verčiasi. Reikia paramos ir "Tėviškės žiburiams". Kas galite, paremkite juos auksu, rėmėju ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.

Vablienė, V. Baltutis, M. Neve-rauskiene ir J. Bočiulis. Velionis palaidotas Centennial Park kapinėse. Jo liūdi žmona Bronė ir sūnus Antanas su šeima.

Britanija

Mossendo lietuvių klubui gresia užsidarymo pavojus. Taip paskelbė klubo pareigūnas A. Paton, kreipdamasis į Skotijoje gyvenančių lietuvių jaunąją kartą, prašydamas įsijungti į lietuvišką veiklą "dėl protėvių atminimo". Pirmieji lietuviai išeiviai į Lanarkshire vietovę atkeliavo 19-tojo šimtmečio pabaigoje ir čia įsteigė lietuvių telkinį. Mossendo lietuvių klubas buvo įsteigtas prieš 22 metus. Vienas pagrindinių klubo tikslų buvo skatinti lietuvių ateivių palikuonis mokytis lietuvių kalbos, domėtis lietuvių dainomis ir šokiais. Bet pastaruoju laiku, pasak Patono, labai sumenko klubo veikla, jaunoji lietuvių karta išsiliejo į platesnę Skotijos visuomenę. Taigi primenant, kai Lietuva prieš dešimtmetį atgavo nepriklausomybę, tai Mossendo katalikų šventovė buvo sausakimša per lietuviškas pamaldas. Šiuo metu tose pamaldose dalyvauja vos per 40 asmenų. Vientelė klubo veikla – savaitinės lietuvių kalbos pamokos. Apskritai šioje vietovėje gyvena daug lietuvių kilmės žmonių ir juos, kaip pažymi Paton, reikėtų kaip nors sudominti lietuvių klubo veikla. Reikia, kad jie susidomėtų savo praeities šaknimis.

Lenkija

Nauju Seinų valsčiaus tarybos pirmininku išrinktas Z. Olow. Kalbėdamas apie valsčiaus reikalus, jis pabrėžė, kad daugiausia sunkumų sudaro lietuviškų klasių išlaikymas mokyklose, taigi teigdamas, jog reikia tenkinti lietuvių poreikius, jeigu norima, kad panašiai būtų elgiamasi su lenkais, gyvenančiais už Lenkijos sienų. Jis taip pat išreiškė viltį, jog nereikės uždaryti lietuviškų klasių.

Punske, dalyvaujant Lenkijos seimo vicemarsalkai J. Krolui, Lietuvos seimo vicepirmininkui A. Skardžiui, Lietuvos seimo nariui E. Šablinskiui, Lietuvos ambasadoriui D. Degučiu, Lenkijos lietuvių organizacijų vadovams, birželio 18 d. įvyko Punsko valsčiaus valdybos bei tarybos susitikimas su Palenkės sienos apsaugos komendantu papulkininku Lczeh dėl pasienio dalinio iškelimo iš Punsko. Šio valsčiaus valdybos pirm. V. Kiškauskas priminė, kad sienos užkardai siūlomos Smalėnų ir Palėnų vietovės, taip pat jis pasiūlė naują sklypą Seinuose prie Bokšio ežero. Visur minėtos vietovės sklypus užkardai valdysiu perduotu nemokamai. Dėl paskutinių vietovės žemės sklypo vėliau iš Lenkijos pasienio apsaugos vyriausiojo komendanto gen. M. Bienkowski gautas neigiamas atsakymas. Bet valsčiaus viršaitis V. Liškauskas nenustojia vilėti, kartu pabrėždamas, jog niekad nebus su-tiktas, kad užkarda pasiliktų sveikatos centre. (Austra, 2001 m. 11 nr.)

J. Andr.

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 545-8868

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūrus nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki.....2.00%	Asmeninės nuos.7.00%
santaukas juos sąsk.2.25%	nekiln. turto 1 m.5.25%
kasd. pal. taupymo sąsk.1.75%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius2.50%	
180 dienų indėlius2.50%	
1 m. term. indėlius3.00%	
2 m. term. indėlius3.20%	
3 m. term. indėlius3.60%	
4 m. term. indėlius3.80%	
5 m. term. indėlius4.10%	
RRSP ir RRRF	
(Variable)2.00%	
1 m. ind.3.00%	
2 m. ind.3.20%	
3 m. ind.3.60%	
4 m. ind.3.80%	
5 m. ind.4.10%	

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
- Narių santaukas apdraustas TALKOS atsargos kapitalu
- 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$100,000.00 sumos draudimu

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE
TINKLALAPIS: www.talka.net

Tautodailės savaitgalis Toronte

Lietuvių tautodailės instituto narių suvažiavimas, paroda, knygų sutiktuvės, a.a. Anastazijos Tamošaitienės pagerbtuvės

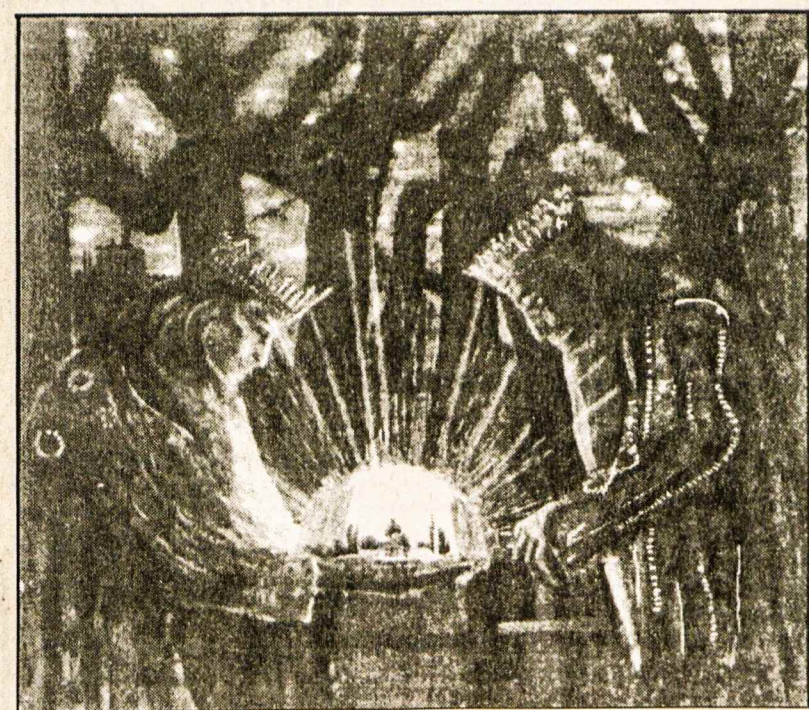
M. VASILIAUSKIENĖ

Š. m. rugpjūčio 25-26 d.d. savaitgalis Toronte buvo tikra Tautodailės šventė. Jo metu vyko LTI (Lietuvių tautodailės instituto) metinis narių suvažiavimas, sutiktuvės dviejų naujų knygų – Kati Reeder Meek *Reflections from a Flaxen Past, for Love of Lithuanian weaving* ir Noros Kulpavičienės redaguota *Lietuvių Tautodailės Institutas Išeivijoje*. Vyko ir a.a. Anastazijos Tamošaitienės darbų paroda, surengta jos mirties dešimtmečio proga.

LTI valdybos pirmininkė Aldona Veselkienė pradėjo suvažiavimą, pasveikindama atvykusius ir pakviesdama V. Balseienę pirmininkauti, o I. Meiklęjohn sekretoriauti. Mandatų komisija (O. Taseckienė ir A. Vaitonienė) pranešė, kad dalyvauja 37 nariai, atvykę iš Filadelfijos, Čikagos, Ročesterio, Niujorko, Kingstono, Gananoque ir Toronto, gauti 43 įgaliojimai. Priimti du nauji nariai – Vytautas Bagdonavičius ir Laurynas Vismanas. Po pereinamųjų protokolų skaitymo tarybos pirm. I. Tarvydienė pasveikino susirinkusius ir palinkėjo našaus darbo. A. Veselkienė pranešė, kad pasiūstas sveikinimas LTI vardu dail. Antanui Tamošaičiui Vilniuje jo 95 metų sukakties proga ir perskaitė sveikinimus, gautus iš G. Zinkuvienės (Anglija), S. Šatienės (Boston), G. Urbonienės (Detroit), E. Vodopolienės (Occquan, VA). Toliau – išdininkės, revizorės ir skyrių pranešimai. Vyresniesiems išskelaujant, o jaunesnius sunkėjant sudominti, skyrių veikla labai lėtėja. Mirus skulptoriui P. Vaškiui Filadelfijos

NORA KULPAVIČIENĖ Lietuvių tautodailės instituto suvažiavime Anapilyje supažindina dalyvius su jos redaguotu leidiniu *Lietuvių tautodailės institutas Išeivijoje*. Nuotr. A. Veselkienės

M. K. Čiurlionis, *Karalių pasaka* (1909)

„Karalių pasaka“

Iš ciklo „M. K. Čiurlionio vizijų šešėlyje“

Aplink naktis. Tyli. Žvaigždėta. Giria lyg karžygiai snaudžią. Ko šaukia, ūkauja peleda – Ta nelaimingoji dvasia? Nėra jau elfų. Dingo fejės. Bet kas staiga nušvito čia! Gal mėlynbarzdis marių vėjas? O ne! Tai – Vytauto dvasia. Ant rankų jo saulytė šviečia, Tokia skaisči kaip niekada. Ir štai karaliai stebis dviese: Ar tu? Ar tu čia, Lietuva? Tu taip kantri. Kenti be garso, Nors širdį ir baisingai gėlia. Tu – iš didžiulio Saulės sparno

Auksinė švytinti plunksnelė. Tegū rausvam šyde alyvų Tave gegužis sups, dainuos. Tu – džiaugsmo ašara mažytė, Išiškus protėvių delnuos! Švelni kaip baltas debesėlis, Vėjelio genamas dangum, Skaisti kaip Saulė, Meilė, Gėris. Šventa kaip duona su medum. Tu – žydintis kaštonų bokštas, Nurausvintas Aušros žari. Tiek daugel kartų vėjų blokštas, Bet žydi! Ir žydėsi tu! Tebūna šventas tavo vardas, Tėvyne mano, Lietuva! Šalia žvituris Teisybės kardas Tave tesaugos visada!

(1983.V.22)

Irena Janina Vaičekauskaitė

MI 49707, USA. E-mail: kmeek@freeway.net. Knygos kaina – 48.00 dol. plius persiuntimas. Užsakant daugiau – nuolaida.

Nora Norvaišaitė-Kulpavičienė yra studijavusi muziką, meno istoriją ir Vokietijoje – architektūrą. Ilgą laiką buvo *Moters* žurnalo redaktorė. „Be jos atklausų ryžto ir darbo, Lietuvos Tautodailės Institutas Išeivijoje knyga vargu ar būtų išvydusi dienos šviesą“ – kalbėjo A. Veselkienė, kviesdama ją žodžiui. Atsipaštydama, kad knyga užtruko gan ilgą laiką, ji nuširdžiai padėkojo visiems už kantrybę, o savo bendradarbiams už įdėtą kruopštų darbą.

Architektas Algimantas Tamašauskas, studijavęs architektūrą Illinois universitete, Urbanoje, magistrą įsigijęs Cornell universitete ir dėstęs architektūros istoriją Illinois un-te, supažindino visus su nauja LTI išleista knyga *LTI Išeivijoje*. Augęs šalia A. ir A. Tamošaičių ūkio, jis gerai pažino abu dailininkus, taip pat ir jų puoselėjamą meną – tautodailę. „Pasaulis mus pažįsta iš to „mažono meno“, iš mūsų spalvotų juostų, iš nuostabių tautinių drabužių, vėlykinių margučių, gobelenų, bei kilimų. Kai kraštas buvo uždaras anojė pusėje tvoros, tautodailė išlaikė mūsų kultūrinį veidą užsienyje ir LTI čia daug nusipelnė“ – kalbėjo prelegentas.

Knyga malonu paimti į rankas, nes ji, A. Tamašausko žodžiais tariant, yra redaktorės N. Kulpavičienės „meistriškai supinta“. Knygos kaina – 35.00 dol.; LTI nariams – 25.00 dol. Ją galima įsigyti pas Vytautą Sendžiką, 19 Bermuda Ave., Toronto, ON, M8Y 2P6, Canada. Tel. 416 233-4188.

Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė, dabartinė *Nepriklausomos Lietuvos* redaktorė, savo kalboje „Prisimenime dail. Anastaziją Tamošaitienę“ papasakojo apie pirmus susitikimus su dail. Tamošaičiais dar Salzburge. Draugystė sustiprėjo dailininkams atvykus į Montrealį. Neutrūko ir jiems išsikūrus prie Kingstono. Jų „vištinkinė“ lankėsi ir dailininkai, ir rašytojai ir žuvaltojai, jų valgytojai ir paprastai vasarotojai. Su didele meile B. Nagienė kalbėjo apie dailininkę kaip asmenį, kuri visą savo gyvenimą puoselėjo liaudies meno tradicijas. Labiausiai mėgo prisėsti prie staklių. Ankstyviausią rytą galėdavai ją rasti prie jų, išgaunančių nuostabius raštus. Ji rado laiko ir tapybai. „Tamošaitienės spalvingi ir pilni gyvumo ir veiksmo guaišai ir dinamiški aliejai ypatingai traukė lankytojų dėmesį“ – rašė dalyvavę jos parodose.

A. a. A. Tamošaitienės 10 m. mirties proga dailės darbų parodą rengė LTI ir Lietuvių kultūros muziejus-archyvas Anapilyje. Ją atidarydama dr. Rasa Mažeikaitė už pagalbą ją rengiant dėkojo LTI, Aldonai Veselkieni, dail. Irmui Makariūnaitėi, Ramūnei Jonaitienei, Vidai Tumosienei, o ypač visiems paskolinusiems darbus parodai. Buvo išstatyti gobelenai, kilimai, kaisytiniai kilimai, guasai ir aliejaus paveikslai. Atspausťas lankstinukas lietuvių ir anglų kalbomis, kuriame ypač įdomūs lietuvių dailininkų ir rašytojų pasisakymai apie dail. A. Tamošaitienės meno darbus.

Paroda vyks iki spalio 14 d. Lankymo valandos sekmadieniais – 10.30 v.r. – 6 v.v.; pirmadieniais 1 v.p.p. – 6 v.v. Sekmadienį, po šv. Mišių, skirtų a.a. A. Tamošaitienės atminimui, būrys giminių ir bičiulių susirinko prie jos kapo, kur sesuo A. Veselkienė trumpu žodžiu apibūdino didžios lietuvių tautodailės mylėtojos ir puoselėtojos gyvenimą. Uždegta žvakė, padėta gėlių.

Paroda vyks iki spalio 14 d. Lankymo valandos sekmadieniais – 10.30 v.r. – 6 v.v.; pirmadieniais 1 v.p.p. – 6 v.v.

Sekmadienį, po šv. Mišių, skirtų a.a. A. Tamošaitienės atminimui, būrys giminių ir bičiulių susirinko prie jos kapo, kur sesuo A. Veselkienė trumpu žodžiu apibūdino didžios lietuvių tautodailės mylėtojos ir puoselėtojos gyvenimą. Uždegta žvakė, padėta gėlių.

M. K. Čiurlionio tėvai – Adelė (1854-1919) ir Konstantinas (1848-1914) Čiurlioniai. Kairėje – Čiurlionių šeima kieme prie šulinio

BIRUTĖ NAGIENĖ, NL redaktorė, kalba apie a.a. dail. ANASTAZIJĄ TAMOŠAITIENĘ, Lietuvių tautodailės suvažiavime Anapilyje

VIDA RIMIENĖ kalba apie amerikietės parašytą knygą anglų kalba lietuvių tautodailės tema ir supažindina su jos autore KATI REEDER MEEEK Lietuvių tautodailės instituto narių suvažiavime Anapilyje

Architektas ALGIMANTAS TAMAŠAUSKAS kalba apie leidinį *Lietuvių tautodailės institutas Išeivijoje* šio instituto narių suvažiavime Anapilyje. Nuotraukos A. Veselkienės

Senosios Varėnos padangėje

M. K. Čiurlionio tėvui Konstantinui 150

IRENA JANINA VAIČEKAUSKAITĖ

meno bei muzikos kūriniai yra žinomi ir labai vertinami visame pasaulyje. Nors gyvenime teko patirti nemažai skurdo, vargo bei skaudžių išgyvenimų, tačiau tvirtas tėvo charakteris bei džiaugsmas, užauginus ir išmokslinus vaikus, nuvijo ir užmaršį visus, širdį slėgusius debesys debesėlius, kurių nestigo darbščiai ir aukštos moralės šeimai. 1906 m. išvairmas iš darbo, 1911 m. vyriausiojo sūnaus Mikalojaus Konstantino netektis... Pagaliau gerklės liga ir „Paskutinė kelionė, saulei nusileidus, kad netrukdytų poilsiaujantiems kurorte, įprastu taku Druskinio pakrante, jau girdint artėjantį pirmojo pasaulinio karo fronto dundesį“ (Ad. Nedzelskis).

Tai buvo 1914-ieji metai. Po visų vargų, skaudžių gyvenimo smūgių, džiaugsmo bei pasididžiavimo savo vaikų sėkme, Konstantinas Čiurlionis užmigo amžinam poilsui senosiose Druskininkų kapinėse.

„Ne veltui pragyveno gyvenimą Konstantinas Čiurlionis, turi kuo džiaugtis ir didžiulis. Nedažnai iš vieno lizdo išskrenda tiek ryškių asmenybių, davusių savo tėvynei Lietuvai didelius dvasios turis, o kur dar jų vaikai ir vaikaičiai, gyvenantys šiandieną ir garbingai tęsiantys Čiurlionių giminės tradicijas. Konstantino Čiurlionio gimimo sukakties paminėjimas – tai, pirmiausia noras sukviešti kuo daugiau palikuonių, pažūrėti į juos ir kartu pasidžiaugti“ (Ad. Nedzelskis).

Ta proga Senojoje Varėnoje 2001 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Kultūros ministerija, Varėnos rajono savivaldybė, Senosios Varėnos Šv. Arkangelo Mykolo šventovė, Čiurlionio draugijos Senosios Varėnos Druskininkų ir Vilniaus skyriai paruosė respublikinio renginio „M. K. Čiurlionio tėvui Konstantinui 150“ išsamią bei turiningą programą.

Šv. Mišios – 12 val. Giedojo Varėnos choras „Varpilė“ (vadovė Ramona Velžienė). Koncertas žemutinėje šventovės salėje 13 val. Meninę programą atliko A. Ryliškio vidurinės mokyklos mokinių etnografinis ansamblis „Serbenta“ ir vaikų darželio „Nykštukas“ auklėtiniai (vadovė mokytoja Irena Naujienė), Senosios Varėnos pagyvenusių žmonių ansamblis „Varėnė“ (vadovė Marija Dancevičienė).

M. K. Čiurlionio tėvai – Adelė (1854-1919) ir Konstantinas (1848-1914) Čiurlioniai. Kairėje – Čiurlionių šeima kieme prie šulinio

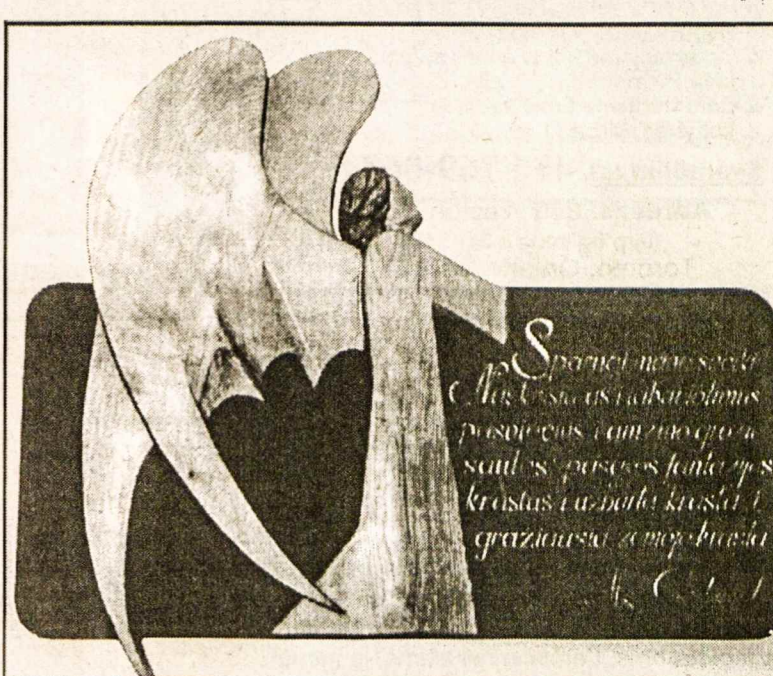
KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Molėtų apylinkės Aukštaitijoje pasižymi archeologijos paminklų gausa (net per 130), todėl čia vasaromis kasinėja įvairios archeologų grupės. Praeitą vasarą viena grupė tyrinėjusi XVI-XVII š. Baltadvorio pilies liekanas netoli Videniškių patvirtino istorikų prielaidas, kad šiose apylinkėse gyventa pirmame tūkstantmetyje. Pasak archeologo A. Kuncevičiaus, jau galima garantuoti, jog Baltadvorio teritorijoje žmonės gyveno III-IV š. Archeologas B. Dakanis, tyrinėjęs Baltadvorio pilkapius, kurių du buvo atidengti, paaiškino VI-VII š. baltų genčių laidojimo tradiciją: kiekvienoje laidojimo vietoje buvo rasta po septynių laidojimo duobes, kuriose būdavo sudeginami palaikai, ir ant jų supilamas pilkapis. Tarp įkapių likusių buvo surasta ir autentiškų arklų žąslų.

Nidoje ir Juodkrantėje liepos gale prasidėjo trečiasis tarptautinis vasaros kamerinės muzikos festivalis *Kuršių nerija – 2001*. Koncertai vyko šių vietovių evangelikų liuteronų šventovėse. Juose dalyvavo kamerinės muzikos ir baroko muzikos vienetai vardu *Musica humana*, sudaryti iš Valsytinio simfoninio orkestro muzikantų. Juos subūrė festivalio sumanytojas ir jo meno vadovas, Lietuvos muzikos akademijos prof. Algirdas Vizgirda. Festivalyje taip pat dalyvavo M. K. Čiurlionio styginis kvartetas, Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“, Rygos fleitų kvartetas, solistai. Atlikta senųjų klasikų bei šiuolaikinės Baltijos šalių kompozitorių muzika. Vienas iš koncertų, vardu *Kelias ir keleviš*, buvo skiriamas Liudviko Rėzos atminimui, kuriame buvo girdima ir neseniai sukurta A. Martinaičio kantata *Kelias ir keleviš*.

Šeštasis smuiko muzikos festivalis *Druskininkų vasara 2001* vyko liepos mėnesio pabaigoje. Šešiolikos festivalio koncertų klausėsi per 3,000 druskininkiečių ir kurorto svečių. Koncertuose skambėjo klasikų kūriniai ir šiuolaikinė muzika. Vienas iš jų buvo skirtas Lietuvos kompozitorių M. K. Čiurlionio, B. Dvariono, E. Balsio, J. Pakalnio, J. Gaižausko ir A. Šenderovo smuiko muzikai. Festivalio metu vyko smuiko meistriškumo mokykla, kuriai vadovavo žinoma smuikininkė, Dresden'o filharmonijos simfoninio orkestro koncertmeisterė Dalia Stulgytė-Schmalenberg; jauniausias smuikininkas mokė M. K. Čiurlionio menų gimnazijos mokytoja Undinė Jagėlaitė. Kamerinių ansamblių meistriškumo mokyklai vadovavo Lietuvos muzikos akademijos prof. Petras Kunca. Festivalio uždarymo išlėmėse buvo pagerbti pedagogai, mokiniams įteikti baigimo pažymėjimai, kalbėjo kultūros ministrė Roma Dovydenienė; paskutiniame koncerte dalyvavo Lietuvos muzikos akademijos styginių kvartetas, jungtinis meistriškumo mokyklų kamerinis orkestras (dirigavo Tilo Schmalenberg), savo improvizaciją fortepiuonu skambino Jurgita Kaubrytė, solo smuikavo D. Stulgytė-Schmalenberg, Saulė Rinkėvičiūtė ir Julija Paukštytė. Festivalį rengė Lietuvos muzikų rėmimo fondas ir Druskininkų savivaldybė.

(ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, Literatūros ir meno, LGTIC informacija)

M. K. Č. atminimo lenta Senosios Varėnos Šv. Arkangelo Mykolo šventovėje. Skulptorius – Mantas Paulauskas. Ji atidengta 1995.IX.22 (120 metų nuo M.K.Č. gimimo proga). Fotografija Gintaro Jaronio. Atminimo lentoje įrašyti žodžiai: *Sparnai mano sveiki. Nuskrisiu aš ir labai tolimus pasviečius, ir amžino grožio saulės pasakas, fantazijos kraštus, ir užburto kraštą, ir gražiausią žemėje kraštą... M. K. Čiurlionis*

PRISIKĖLIMO PARAPLIOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 6.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 1.95%	Asmeninės paskolas nuo 6.25%
180-364 d. term. ind. 1.95%	Sutarties paskolas nuo 6.25%
1 metų term. indėlius 1.95%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų term. indėlius 2.75%	1 metų 4.95%
3 metų term. indėlius 3.25%	2 metų 6.00%
4 metų term. indėlius 3.50%	3 metų 5.45%
5 metų term. indėlius 3.80%	4 metų 6.25%
1 metų GIC-mėn. palūk. 2.00%	5 metų 6.00%
1 metų GIC-met. palūk. 2.20%	
2 metų GIC-met. palūk. 2.95%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 3.50%	1, 2, 3 metų 5.25%
4 metų GIC-met. palūk. 3.80%	
5 metų GIC-met. palūk. 4.10%	
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable" 1.95%	
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind. 2.45%	
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind. 3.20%	
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind. 4.00%	
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind. 4.65%	
Taupomąją sąskaitą iki 1.50%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 1.50%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 1.50%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

"Kretingos" stovyklavietėje Vasagoje praėjusią vasarą stovyklavęs lietuvių jaunimas prie laužo. Dainuoja duetą Zita McKenna ir Remy Vanagaitė, palydimos akordeonu Rasos Poskočimienės. Nuotr. D. Sondas

Kanados įvykiai

(Atkleta iš 1-mo psl.)

pasisukalioti universitetuose ir studentų bendrabučiuose, kur dar laikosi marksistinės idėjos. Nemažai intelektualų yra palankūs komunizmo idėjoms ir tuo pačiu nusiteikę prieš Ameriką. Jie nesijaudina, kad Niujorke ir Vašingtone tūkstančiai ir šimtai buvo sudraskyti, jie nesmerkė Stalino terorizmo, bet jiems taip pat nepatinka, kad Amerika yra turtinga; su pigia amerikietiška kultūra užtvindė pasaulį; bandė nuversti F. Castro; kariavo Vietname, Kambodijoje; remia Izraelį; "skriaudžia" Sadam Husainą, neleidama jam pasigiminti atominių bei bakteriologinių ginklų; dabar, girdi, užpuola Osama bin Laden. Kodėl gi jie užmiršta, kad JAV su talkininkais nušlavė nacizmą, įtvirtino Vokietijoje ir Japonijoje demokratiją, palaiko pasaulyje taiką, įtaigojo kai kurias valstybes (išskyrus Rusiją) atsisakyti kolonijų ir remia daugybę nepasiturinčių kraštų.

Po to, kai keleivių ir degalų pilni lėktuvai tapo teroristų ginklu ir naikinama jėga, Kanada susirūpino oro uostų saugumu. Transporto ministeris D. Collette pranešė, kad keleiviai matys daugiau policininkų, atidžiau bus tikrinami keleiviai ir jų važtės, teks daugiau laiko praleisti oro uostuose. Skrydžių pasitikrinti nebus bet kur galima, bet tikiai prie langelių kur parduodami bilietai. Taip pat rūpinamasi ir atominių jėgainių saugumu. Kanadoje atominės jėgainės tvarko ir prižiūri: Ontario jėgainių tvarkytojai, Hydro

Kvebekas, New Brunswick jėga ir Bruce energija. Teigiama, kad atominės jėgainės yra nelengva apsaugoti bei apginti. Tai patvirtino atlikti pratimai ir saugumo sistemų tikrinimas.

Remiantis apytikriais duomenimis per teroristų antpuolių JAV-jose, Niujorke, Vašingtone ir nukritus teroristų valdomam lėktuvui žuvo tarp 60 ir 100 Kanados piliečių. Ministeris pirmininkas J. Chretien sakė, kad kovoje su tarptautiniu terorizmu Kanada stovės petys į petį su JAV ir NATO šalimis. Sienų perėjimo vietose susidaro didelės net kelių kilometrų eilės. Sunkvežimiai vairuotojai skundžiasi, kad reikia laukti iki 12 valandų.

Didieji ežerai palyginti nerperdaugiausia užteršti, teigia bendra Kanados-JAV komisija savo pranešime. Sakoma, kad grįžta į ežerus kai kurie paukščiai ir atsiranda daugiau žuvų. Deja, dauguma žuvų dar netinka maistui. Užterštumas dar daug metų turi būti mažinamas. Apie ežerus išsistatė dideli miestai su įvairia pramone. Krantų ilgis yra 16,000 km, kuriuose įsikūrė daugiau kaip 33 milijonai gyventojų.

Skrandžio opos bakterija *Helicobacter pylori* yra visokių vėžio ligų sukelėja skrandyje, taip tvirtino Naujosios Anglijos medicinos žurnalas. Veikiant tą bakteriją su antibiotikais turbūt galima bus išvengti vėžio skrandyje. Daugelio atvejų suaugusiųjų diabeto galima būtų išvengti, jeigu žmonės daugiau mankštintųsi, nerūkytų ir valgytų sveiką maistą – pataria tas pats žurnalas. B.St.

• Jau taip gyvenime esti – jei žmogus negalvoja apie laimę ar nelaimę, o tik stengiasi stropiai atlikti savo pareigą, laimė ateina savaime, nors žmogui prisiene gyventi varge ir neturte. (Humboldt)

OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

HOMELIFE

HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų
pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 14 metų

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST. W.

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

Sportas

"Aušros žinios"

Šm. rugsėjo 25, antradienį Pri-sikėlimo parapijos salėje vyks krepšinio klinika: 7 v.v. vaikams nuo 4-11 metų, 8 v.v. jaunuoliams nuo 12 iki 19 metų amžiaus. Treniruotės prasidės spalio mėn. pirmą savaitę. Visi sportininkai įeina į salę nuo autoaiškės pusės ir dėvi sportbačius (su batais negalima eiti į salę).

Jaunimas kviečiamas dalyvauti parapijos šventės programoje. "Kretingos" styklos organizuoja koncertą ir šokių spalio 12, penktadienį. Jaunimui iki 11 m. amžiaus šokiai bus nuo 6.30 iki 8 v.v. Koncertas visiems vyks šventovėje 8 v.v.; šokiai ir vaišės vyresniems – nuo 9 v. iki 12 v. Inf.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Lietuvos moterų krepšinio rinktinė pasiekė tai ką vyrų rinktinė neįstengė padaryti. Ketvirtą dieną moterų rinktinė po dramatiškos kovos rezultatyvų 83:81 nugalėjo praejusį metų Europos čempionę Lenkijos rinktinę ir užsigerantavo kelialapį į 2002 metais Kinijoje vyksiančias pasaulio pirmenybes. Tačiau iškovoti medalį joms nepavyko. Pusiaubaigėme 44:75 pralaimėjo prancūzėms ir kovojė dėl trečios vietos 74:89 pralaimėjo ispanėms.

LENGVOJI ATLETIKA: Sidney olimpinio žaidynių čempionas ir daugelio pasaulio pirmenybių nugalėtojas Virgilijus Alekna 2001 metų sezoną užbaigė disko metiku lyderiu. Antroje vietoje liko vokietis L. Riedel, trečioje – F. Kruger (PAR). Bendroje pasaulio lengvaatlečių klasifikacijoje V. Alekna įsitvirtino 14-oje vietoje.

GOLFAS: Teline (Estija) vyko "Žvėryno" golfo klubo antrasis čempionatas, kuriame dalyvavo aštuoni žaidėjai iš Lietuvos ir Suomijos. Antrąsias iš eilės čempionu tapo S. Andriuska. "Žvėryno" golfo klubas yra vienas iš 3 įregistruotų golfo klubų Lietuvoje.

ZOLĖS RIEDULYS: Prancūzijoje vykstančio pasaulio moterų žolės riedulio čempionato atrankos turnyre Lietuvos rinktinė iškovojo pirmąją pergalę, 3:2 nugalėjusi Kanados komandą. Po trejų rungtynių lietuvės turi 4 taškus ir B grupėje užima penktąją vietą.

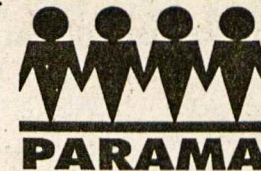
APDOVANOJIMAI: Trijų Baltijos šalių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – nacionalinių olimpinio komitetų tarptautinio pripažinimo dešimtmetis buvo paminėtas Vilniuje ir Kaune. Sostinės Rotušėje surengtoje iškilmėse, IOC narys, olimpinio komitetų viceprezidentas P. Hicks įteikė aukščiausio IOC apdovanojimo – Olimpinis ordinas – legendiniam Lietuvos krepšininkui kauniečiui Arvydui Saboniui ir šalies rinkinio patriarchui vilniečiui Janiui Grinbergui už jų indėlį į pasaulio olimpinį judėjimą.

ŠOKIAI: Tarptautinės sportinių šokių federacijos Lotynų Amerikos šokių įvertinimo varžybos Jaltoje (Ukraina) Lietuvos čempionai Vilniaus "Ratuto" atstovai A. Kandelis ir E. Visockaitė iškovojo pirmąją vietą.

FUTBOLAS: Vilniaus "Žalgirio" klubas apeliuoja UEFA drausmės komiteto jam paskirtą 10 tūkstančių Šveicarijos frankų baudą. Vilniečius nubaudė už tai, kad per UEFA taurės turnyro varžybas Vilniuje tarp "Žalgirio" ir Tel Aviv "Maccabi" stadione skambėjo antisemitiniai šūkiai. (Nejaugi klubas kaltas už žiūrovų elgesį?) V.P.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 126 milijonų dolerių

MOKAME

1.95% už 30-89 d. term. indėlius	1.95% už 90-179 d. term. indėlius
1.95% už 180-364 d. term. indėlius	1.95% už 1 m. term. indėlius
2.75% už 2 m. term. indėlius	3.25% už 3 m. term. indėlius
3.50% už 4 m. term. indėlius	3.80% už 5 m. term. indėlius
2.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	2.20% už 1 m. GIC invest. pažym.
2.95% už 2 m. GIC invest. pažym.	3.50% už 3 m. GIC invest. pažym.
3.80% už 4 m. GIC invest. pažym.	4.10% už 5 m. GIC invest. pažym.
1.95% už RRSP ind. (var.rate)	2.45% už RRSP 1 m. term. ind.
3.20% už RRSP 2 m. term. ind.	4.00% už RRSP 3 m. term. ind.
4.05% už RRSP 4 m. term. ind.	4.65% už RRSP 5 m. term. ind.
1.95% už OHOSP (variable rate)	1.75% kasd. palūkanų čekių sąsk.
2.25% už JAV dolerių 1 metų GIC	2.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo.....	6.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	
1 metų.....	4.95%
2 metų.....	6.00%
3 metų.....	5.45%
4 metų.....	6.25%
5 metų.....	6.00%
- su keičiamu nuosimčiu.....	5.25%

DUODAME

- asmenines paskolas iki \$250,000
- mortgicijus iki 95% įkainoto turto
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

SĄSKAITŲ ĮLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!

GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS Elektroninis paštas: parama@total.net

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APRADAUDAI NARIAMS IR ŠVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFER) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?

PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:

Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIA:

1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.net

ROYAL LEPAGE

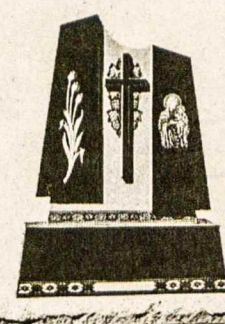

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS PROFESIONALUS PATARNAVIMAS RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

KELIONĖS | VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

DĖMESIO! Rugsėjo mėnesį Medelis atostogauja!

Visus ketinančius į Lietuvą skristi rugsėjo ar spalio mėnesiais kviečiu pasinaudoti *mano nupigimais ir naujomis rudeninėmis kainomis*. Užsisakyti pramatytas keliones iki rugpjūčio galo, tik pas mane asmeniškai, – gausite garantuotai geriausias kainas! Dar vis turite metus galiojančių bilietų su veltui pakeičiamomis grįžimo datomis. **TEIRAUKĖS!**

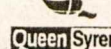
Toronto įstaigoje būsiu vėl trečiadieniais nuo rugsėjo 26 d. tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinti! – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Man nescant prašom kreiptis į Margaret.

ALGIS

MEDELIS

@

133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskirai giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOMI Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį.

Atstovaujam telefoninių ryšių firmą **RapidTel**. Minutė į Lietuvą – 41 c. bet kurio laiku.
+ Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c, arba + Planas I: Kanada ir US – 7.5 c.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

BLOOR-QUEBEC 2 miegamųjų "condominium", 2 minutes iki High Park ir požeminio. Užmirškite laiptus, naudokit keltuvą. Prašo \$239,900.

SKAMBINTI

**TEODORUI
STANULIUI**

tel. 416-769-1616

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937, faksas 416 769-1524.

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

JUMS TIK KAINUOS
3 1/2%
IŠ VISO
+GST

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKŲ KELIONIŲ AGENTŲ SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltes kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Išskirtinių sutvarkymą ir išsiuntimą * Didelės nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.

Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)

▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošdami lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

**Kanados Lietuvių
Lituanian Canadian
Foundation**

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KLF kapitalas daugiau kaip 3,0 milijonai – tai Kanados lietuvių įnašas! Kasmet gaunamas pelnas (daugiau kaip \$100,000) skirstomas lietuvių išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (vaikų prieglaudoms, tremtinių reikalams, jaunimui).

Atsiminkime ir remkime Kanados lietuvių fondą per savo aukas bei testamentus. Išduodami pakvitavimai dėl valstybinių pajamų mokesčių.

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Vakarejančios saulės taku...

Prisimenant labdaros veikėją Kanadoje

DALIA BANIENĖ

Noriu papasakoti apie savo mylimą tetą **Marytę Ivaškevičiūtę-Vaitkienę**. Gimusi 1921 metų sausį Žemaitijoje, turtingų ūkininkų šeimoje, Marytė užaugo gera ir jautri kitų žmonių skausmui ir vargui, kuo galėdama visiems padėdavo. Baigusi gimnaziją, pradėjo savarankiškai dirbti vienoje Vilniaus apskrityje įstaigoje, bet atėjo rusai ir atleido visus buočių vaikus.

Tačiau Marytei nusišypsojo laimė: buvo labai graži, gerai šoko ir dainavo, todėl pateko į garsų J. Švedo tautinių šokių ir dainų ansamblį. Concertuodama užsidirbdavo pragyvenimui. Šis laimingas gyvenimo tarpas truko neilgai: vokiečių valdžia ansamblio veiklą uždraudė.

Vilniuje Marytė susipažino su savo būsimo vyru Vaciu, o 1944 metų liepą iškėjo. Artėjantis frontas išvyjo vokiečius, kartu su jais traukėsi ir Marytė su vyru ir savo mama. Likimas buvo negailestingas: sumaištyje išsiskyrė su Vaciu ir mama. Marytė liko viena ir be jokio turto. Reikėjo ieškoti darbo. Įsidarbini Rascinių apskrityje mažame valsčiaus buhalterė, Marytė gyveno pas savo tėvus ir, rizikuodama savo gyvybe, padėdavo vietiniams vyrams išvengti tarnybos sovietų kariuomenėje. Jiems reikėjo turėti karinius bilietus, o tuose bilietuose – antspaudą, kad jau priregistruoti. Šapirografu pasidariusi antspaudą antspauduodavo tuos bilietus ir suraitydavo parašą.

Iš valsčiuje dirbusio komjaunuolio sužinodavo apie trėmimus į Sibirą ir pranešdavo žmonėms, kad nenakvotų namuose. Enkavedistai pradėjo įtarinėti, todėl Marytei teko skubiai persikelti į kitą vietą. Taip keitė darbą kas keletą mėnesių, nes buvo įtariama palikanti ryšius su partizanais.

Neramus gyvenimas Lietuvoje ir vyro ilgesys vertė galvoti apie emigraciją. Kai rusai leido Rytprūsių vokiečiams išvykti į Vokietiją, Marytė apsimetė kurčėnyle ir padavė visus emigracijai reikalingus dokumen-

tus. Deja, nepavyko. Vėliau bandė su žvejais išplaukti į Švediją. Ir vėl nepavyko. Marytė neturėjo darbo ir nežinojo, kur apsistoti. Buvo momentas, kai norėjo išvažiuoti į Rusiją, bet žinantys tenykštį gyvenimą patarė likti Lietuvoje.

Mano tėvelį išvežė į Sibirą, mama slapstėsi, todėl būdama vos kelerių metų apsigyvenau pas tetą Marytę. Ji tada gyveno Svėdasuose. Ten aš pradėjau lankyti pirmą klasę. Su savo gerąja teta gyvenau iki sulaukiau aštuonerių. Šį savo vaikystės laikotarpį prisimenu kaip patį gražiausią laiką. Paskui mane pasiėmė mama, o teta išsikraustė į Vilnių pas pusseserę Eleną Rosenaitę. Sostinėje sutiktas pažįstamas žydelis padėjo išvažiuoti į Lenkiją. Atsidūrusi šioje šalyje, Marytė pradėjo ieškoti galimybių išvykti į Vakarų Vokietiją pas ten gyvenančią mamą. Susitarė visi dokumentus, bet atsakymo nesulaukė. Nusprendė išmėginti paskutinį būdą: susitarė, kad mama išsiųstų telegramą, jog ji mirdėjo. Su šita telegrama pavyko gauti vizą ir po 14 metų susitikti su mama. Iš Vokietijos išsiuntė telegramą Kanadoje gyvenančiam vyrui. Po dviejų savaitių jis atskrido pasiimti žmonos.

Toronto Marytė pradėjo naują gyvenimą. Nebuvo lengva. Dirbo visokių darbų, buvo neturtingi, bet laisvi. Lietuvių išiečių laikraštyje *Tėviškos žiburiai* persikėlė, kad našlė su dviem vaikais šaukiasi pagalbos, paskambino jai. Kadangi pati gyveno neturtingai, ėmė lankyti lenkų parduotuvėse ir prašyti labdaros: maisto prekių, kurių niekas nenuperka. Surinkusi nugalbendavo vargstančiai šeimai. Taip prasidėjo Marytės labdarinė veikla. Ji nenutrūko gimus dukrelėms Aušrai ir Rūtai, ir iki šiol. Toronto Marytė dalyvavo skautų organizacijos veikloje, tautinių šokių grupės komitete, Lietuvių Namų moterų būrelio ir Lietuvių Namų valdyboje. Kai šeima persikėlė gyventi į Vasagą, Marytė įsijungė į moterų būrelio veiklą.

Kelis kartus viešėdama Kanadoje žavėjaisi tetos veiklumu ir energija. Mano mylima teta lanko ligonius, gamina ir nuveža maisto tiems, kurie patys nepajėgia savimi pasirūpinti. Organizuoja labdaros akcijas paremti neturtingoms Lietuvos šeimoms, daug surinktų siuntų atgabeno į mūsų kraštą. Šių metų pradžioje tetos šeima ištiko skaudi nelaimė: sausio 10 dieną mirė jos vyras Vacys. Likusi viena savo dideliame name ji planuoja persikelti gyventi kitur, bet ir ten žada tęsti savo labdarinę veiklą.

Nuo pačios mano sąmoningo gyvenimo pradžios teta Marytė man buvo ir yra moteriškumo, gerumo ir darbštumo įsikūnijimas. Siunčiu jai pačius geriausius linkėjimus iš gimtosios Lietuvos ir prašau Visagali, kad dar ilgai saugotų mano gerąją tetą Marytę, einančią vakarejančios saulės taku.

Suvalkų krašto tautiečiai stovyklautojai vakarienauja "Romuvos" stovyklavietėje

Nuotr. V. Pečiulis

Poilsio stovykla "Romuvoje"

VYTAUTAS PEČIULIS

Toronto skautų stovyklavietė "Romuva" įrengta gražiam miške prie ežero. Ji yra patraukli iš Suvalkų trikampio kilusiems lietuviams. Kelia į stovyklą jie rado, kai jų vaikų pradėjo stovyklauti su skautais.

Jau daug metų vyksta bendradarbiavimas tarp skautų stovyklavietės vadovybės ir iš Suvalkų trikampio kilusių lietuvių. Kai pavašarijama stovyklos paruošiamieji darbai, pastarieji ateina talkon. Už tą pagalbą jie gali surengti vasaros poilsio stovyklą "Romuvoje". Kadangi iš Suvalkų trikampio kilusieji veikia organizuoti susitelkę į Suvalkų krašto išievojus lietuvių sambūrį, stovyklą rengia organizacijos valdyba.

Šių metų stovykla įvyko rugpjūčio 19 – 26. Dalis stovyklautojų pasiliko pasibaigus skautų stovyklai, kiti atvyko rugpjūčio 18. Sekmadienį, atvykus daugiau tautiečių, prasidėjo stovyklinis gyvenimas. Esant didelei sausrui, laužus degti buvo valdžios uždrausta. Tik palijus nuo ketvirtadienio buvo atšauktas laužų draudimas. Kad ir be laužo kiekvieną vakarą skambėjo dainos ir vyko bendravimas. Žvejų dėka išėjo gera vakarienė visiems stovyklautojams. Šiaip jau buvo maitinamasi atskiromis šeimomis. Oras pasitaikė neblogas, nors reikalingas lietus vieną naktį neleidė ramiai miegoti, kai trankėsi griustinis. Maudymasis, plaukimas baidarėmis, vandens slidės buvo tikra pramoga. Žvejai taip pat nesnaudė ir savaitės gale bendrai vakarienei atsirado užtenkamai žuvies visiems.

Savaitės dienomis stovykla pasiūlydavo naujais stovyklautojais, o savaitgaliai prisirinko arti šimto.

MARGUTIS PYSANKA M.M. Inc.

4134 Dundas St. West,
Toronto, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601
Fax (416) 233-3042

Reguliarūs maršrutai siuntiniams laivu
ir lėktuvu tiesiai į Vilnių.
Greitas ir garantuotas
siuntų pristatymas Lietuvoje.

Nemokamai surenkame siuntas
iš Jūsų namų.*

Tel: (416) 233-4601

*Galiau kai kurie apribojimai.

\$2.00* COUPON \$2.00*
For 1 parcel OFF

*Coupon valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Toronto

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju bendradarbiams – žiburiečiams, Toronto skautininkams-kėms, giminėms, draugams bei visiems, kurie mano ligos metu lankė mane namuose ir ligoninėje, pasiekdavo telefonu, teiravosi apie sveikatą, linkėjo greitai pasveikti ir grįžti prie staiga paliktų darbų. Ačiū už gėles, dovanas bei atvirukus su gausybe linkėjimų.

Džiaugiuosi galėdamas sugrįžti įpraston kasdienybėn, dėkoju tiems, kurie mane prisiminė maldose tikėdami, kad tai įvyks. Ačiū prel. J. Staškevičiui už manęs aplankymą ligoninėje, kun. E. Jurgučiu, OFM, už maldas ir Šv. Komuniją lankymo metu.

Už profesinį patarnavimą dėkingas lieku dr. A. T. Lingytei, chirurgui dr. Yves Leclerc ir dr. V. Sivacyan.

Už visa ypatingas ačiū šeimos nariams.

Č. Senkevicius

Toronto pensininkų klubas rengia metinį parangimą spalio 3, trečiadienį, 12 v.d., III-čio aukšto menėje. Bus šilti pietūs su vynu, loterija. Programą atliks choras "Daina". Bilietus (\$15 asmeniui) prašom įsigyti iki spalio 1 d. pas T. Kobelskiene tel. 416-760-8003 arba A. Dobienę tel. 416-769-7550

A. a. Algirdo Jagėlos 6-ji mirties metinių prisiminimų žmona Adolfina *Tėviškos žiburiams* aukko \$100.

A. a. Romualdai Pranevičiui tragiškai žuvus Lietuvoje, nuoširdžiai užjausdama jo tėvą Mečislovą Pranevičių, Kristina Žutautienė *Tėviškos žiburiams* aukko \$20.

Toronto universiteto Rusijos ir Rytų Europos studijų centras (CREES) savo žiniaraštyje š.m. rugsėjo laidoje sveikina lyginamosios literatūros mokslus baigusią dr. Juliją Šukytę, kuri rugpjūčio mėnesį apgynė disertaciją *Algiers-Vilnius-Algiers: A Study in Minor Literature*. Rašoma, jog ji vyks į Čikagą tirti paskutinio dešimtmečio "intelicido" Alžyre, kur buvo persekiojami autoriai, žurnalistai ir intelektualai.

Klaidos atitaisymas. "TŽ" nr. 33-34 Algirdo Gustaičio straipsnyje "Lietuvai praeitis nerūpi" išivėlė netikslumas. Tas sakinytis turi būti toks: Lietuviškas laikraštis *Voruta* jos vertingą straipsnį Kijevo Rusijos, Ukrainos ir Rusijos pavadinimai Lietuvos istoriografijoje spausdino numeriuose 9, 10 ir 11, 2001 metų gegužės ir birželio mėnesiais. Buvo atspausdinta Kijevo, Rusijos... Turi būti: Kijevo Rusijos.

Netikslumas. "TŽ" 38 nr. po nuotrauka paminklo Medininkuose žuvusiems muitininkams pažymėta, kad tai paminklas Antakalnio kapinėse; turi būti – Medininkuose.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas
♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

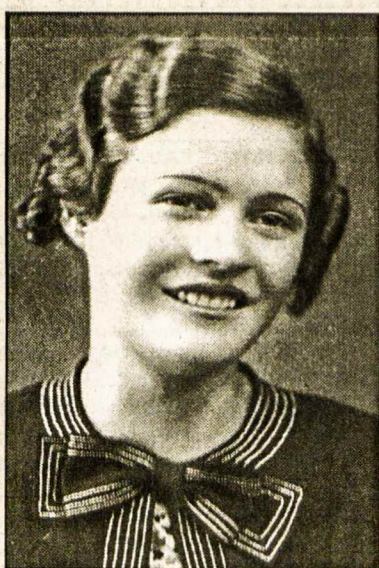
Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (Į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

PATYRĖS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašu skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MARYTĖ IVAŠKEVIČIŪTĖ-VAITKIENĖ

Marius E. Rusinas, CLU CFP
(Certified Financial Planner)
RESP, RRIF, LIF ANNUITY, RRSP
Patarnauju visose pensijų srityse
Net Worth Financial Planning Inc.
1576 Bloor Street West
Toronto M6P 1A4
(priešais Lietuvių Namus)
416 588-2808

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai ir iša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

1 800 O-Canada. Pakalbėkite su mumis.

Ar turite klausimų apie vaikų saugumą, darbą, tėvystės bei motinystės pašalpas, pasus ar pensijas? Mūsų informacijos skyriaus darbuotojai gali Jums padėti.

Pasiteiraukite apie šimtus Kanados vyriausybės teikiamų paslaugų.

Paskambinkite telefonu 1 800 O-Canada darbo valandomis ir mūsų darbuotojai atsakys Jums anglų arba prancūzų kalbomis.

Dėl papildomos informacijos apie vyriausybės teikiamas paslaugas kreipkitės:

canada.gc.ca

Kanados vyriausybės paslaugų centras (Service Canada Access Centres / Centres d'accès Service Canada)

1 800 O-Canada (1 800 622-6232)

TTY / TDD 1 800 465-7735

Canada

